СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 24-го Серпня, 1905. Число 34. — **Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, August 24, 1905. No. 34**

НОВИНКИ.

— Д. 16. серпня скоило ся страшне нещасте въ каменьоломахъ Lehigh Portland Cement Co. коло Ормродъ, сѣмъ миль вôдъ Алентавнъ, Па. Двайцять робôтниковъ зôстало засипаныхъ великими масами камѣня. Доси выратовано трохъ людей, котрî щасливо уйшли смерти. Другî засипанî скалами, згинули пôдъ тягаромъ камѣня або понесли тяжкî покалѣченя. 12 робôтниковъ згинуло а 5 смертельно покалѣченыхъ. Помѣжь убитыми е ажь 8 Русинôвъ, а покалѣченыхъ въ шпитали чотырохъ. Убитî зôстали: Сенько Терефенко зъ Пашовы п. Лѣско, лѣтъ 48, оставивъ жѣнку и пятеро дѣтей; Юрко Кокомось зъ Завадки, п. Лѣско, лѣтъ 43, оставивъ жѣнку и трое дѣтей; Иванъ Хотякевичь зъ Тисôвця, п. Лѣско, лѣтъ 24, самотный; Стефанъ Величко, самотный, зъ Бутинъ, п. Мосты Великî, лѣтъ 19. Тî чотиры убитî походили зъ Галичины, другî чотиры убитî походили зъ Угорщины, зъ Берецкои столицѣ. Нѣ оденъ зъ убитыхъ и покалѣченыхъ не належавъ нѣ до брацтва, нѣ до „Союза“.

— МИНУВШОИ недѣлѣ вôдбулось торжественне посвячене рускои греко-католицкои церкви въ Ню-Йорку.

— РОБОТА въ Bridgeville, Pa. йде добре, для тыхъ, що маютъ занятє; новымъ робôтникамъ годѣ що дôстати, бо людей за много тутъ наѣхало. Мы, тутешнî Русины не можемо нѣчимъ добрымъ похвалити ся, бо нема у насъ брацтва, а то тому, що живе тутъ лишь 5 рускихъ фамілій. Належимо до Carnegie, Pa. або до Pittsburga, Pa.

Такожь перестерѣгаю олифантскихъ Русинôвъ передъ Стефаномъ Л., котрый недавно приѣхавъ до Америки зъ Галичины, села Роздѣля, горлицкого повѣта. Вôнъ бувъ тутъ у насъ у одного Русина, той давъ йому ѣсти и мешкане а коли дôставъ пейду, такъ не заплативъ своему господареви, а бувъ виненъ щось $20, лишь утѣкъ до Олифанту, бо братъ йому казавъ, що тамъ въ Олифантѣ суть рускî бизнесмены, котрî даютъ даромъ пити пиво и ѣсти. Тожь Олифантчане стережѣть ся того чоловѣка.

Константинъ Бодакъ.

— ВЪ Лузернѣ въ Швайцаріи вôдбувъ ся цѣкавый процесъ проти одного вôзника, котрый побивъ батогомъ американьского міліонера, Ґульда, и его жѣнку, на дорозѣ за те, що Ґульдъ незручно оминавъ його вôзъ своимъ самоходомъ. Судія выдавъ слѣдуючій засудъ: Вôзникъ за чинну зневагу вôдсидить три дни въ вязници, заплатить міліонерови Ґульдови одного франка вôдшкодованя и 100 франкôвъ яко кошта процесу.

— ВЪ Ню-Йорку передъ однымъ склепомъ стояли два вôзки зъ двома малыми дѣтьми. Матери тыхъ дѣтей робили покупки въ склепѣ. Якось случайно вôзки оба перевернули ся и дѣти выпали на землю. Прохожî люде попôднимали дѣти и повкладали назадъ до вôзкôвъ, але не знаючи котра дитина въ котрôмъ була вôзку, попеременювали ихъ. Матери залагодивши справунки повкладали пакуночки до вôзкôвъ и вôдъѣхали домôвъ въ рôжныхъ напрямахъ. Наразъ одна зъ нихъ заглянула до вôзка, и на велике свое зачудоване пôзнала, що въ вôзку не еѣ дитина. Наробила великого крику, що хтось пôдмѣнявъ еѣ дитину, бо еѣ дитина не була руда, а та е руда и повернула назадъ передъ склепъ. А тамъ вже була друга мати, котра такожь подôбно заводила, що хтось пôдмѣнявъ еѣ дитину. Коли справа выяснила ся, обѣ матери забрали свои дѣти и ущасливленî вернули домôвъ.

— ВЪ Майнерсвилъ, Па. до мешканя тамошного протестантского пастора зайшовъ вечеромъ якійсь муринъ и попросивъ пастора, щобы давъ йому напити ся воды. Пасторъ хотѣвъ вволити його прозьбѣ, але въ въ тôй хвилѣ муринъ вытягнувъ зъ пôдъ сурдута зелѣзну штабу и ударивъ нею пастора по головѣ. Пасторъ упавъ безпритомный на землю. Тогдѣ жѣнка пастора почувши якійсь стукъ, зôйшла на долину, але въ тôй хвилѣ муринъ кинувъ ся на неѣ и рôвножь ударомъ штабы поваливъ еѣ на землю. Вôдтакъ забравъ ся чимъ скорше до рабунку. Забравши рôжнî дорогоцѣнности, утѣкъ. Пастора и его жѣнку, котрî маютъ высше 60 рокôвъ, вôдвезено до шпиталю, а лѣкарѣ не маютъ надѣѣ удержати ихъ при житю. Поліція зачала слѣдити за злочинцемъ и знайшла його въ Саратозѣ. Коли полісменъ хотѣвъ його арештувати, муринъ зачавъ утѣкати, и коли на вôзване не станувъ, полісменъ стрѣлявъ до него и убивъ його на мѣсци.

— ВЪ Ню Орлінъ, Ла. панує жовта пропасниця дальше. До теперь захорѣло на ту пропасницю 968 людей, зъ чого 154 осôбъ померло. Правительство уживае всякихъ средствъ, щобы знищити сю заразу.

— ДУЖЕ набожно молило ся чотырохъ Италійцѣвъ передъ вôвтаремъ въ церквѣ, коли приступило до нихъ двохъ полісменôвъ и арештовало ихъ. Всѣ чотиры напали були передъ хвилькою на одного Фінляндця, и зрабували його на $3 доляры. Були навѣть такî совѣснî, що частину зъ тыхъ грошей дали на тацу „на Боже“. Покривдженый Фінляндець пôзнавъ въ нихъ своихъ напастникôвъ и приказавъ ихъ арештувати. Другî Италійцѣ, що були въ церквѣ пôдчасъ арештованя, були такъ озлобленî поступкомъ своихъ побратимôвъ, що були бы ихъ побили, еслибы не поліція.

— ВЪ Ню Йорку арештувала поліція трохъ нелѣтныхъ хлопцѣвъ 5, 6. и 7 милѣтного, пôдъ закидомъ, що одному пекареви украли зъ ляды 35 долярôвъ. Передъ слѣдчимъ судіею звалювали вину оденъ на другого, а въ кôнци показало ся, що грошѣ забравъ якійсь старшій хлопець. Судія выпустивъ мальчикôвъ на волю, а поліція слѣдить за ихъ старшимъ товаришемъ.

— ДНЯ 13 серпня по полудни въ Ню Йорку и околици панувала страшна буря зъ громами. Вже вôдъ давна не памятаютъ люде такого великого числа громôвъ, якъ того дня. Громы ударяли въ дерева, каменицѣ, комины, стріткары, електричнî шины и т. д. Не обôйшло ся безъ многихъ жертвъ въ людяхъ. Що хвильки грôмъ спричинювавъ огонь. Такожь и звѣрята гинули вôдъ грому. Убитыхъ громомъ е кôлька осôбъ, а пораженыхъ дуже много.

— ST. PAUL. MIN. Доносять тутъ, що West. Union Telegraph, Co. зажадала вôйска проти страйкуючихъ телеґрафістôвъ въ державѣ Монтана. Телеґрафісты маютъ тамъ перетинати телеґрафічны дроты и силою не допускати страйколомôвъ до роботы.

— ВЪ Бутлонъ, Н. Дж. жие бабуся, котра передъ кôлькома днями обходила свои 102 уродины. Въ тôй мѣсцевости мешкае вже 81 лѣтъ. Мужь еѣ давно вже померъ, а она жие зъ сыномъ, котрый въ тôмъ роцѣ обходивъ золоте весѣле. Бабуся тѣшить ся еще добрымъ здоровлемъ, а люде знаютъ еѣ пôдъ именемъ „тѣтка Салıе“.

— СПРАВА роздѣлу Шведціи рôдъ Норвеґіи все еще не полагоджена. Недавно вôдбуло ся въ Норвеґіи народне голосоване, чи вôдлучити ся вôдъ Шведціи, чи нѣ. На 321.358 голосôвъ, проти вôдлученя ся було лишь 161 голосôвъ. Въ мѣсяцю серпню мае бути скликаный норвескій парляментъ, котрый остаточно мае порѣшити справу розлуки.

— БОЙКОТЪ американьскихъ товарôвъ въ Китаю зовсѣмъ не устае. Зъ тои причины готово дôйти до поважаныхъ заворушень. Правительство китайске показуе ся зовсѣмъ безсильне супроти бôйкоту.

— ВЪ Испаніи, въ провінціи Андалюзіи, панує такій страшный голодъ, що селяне убиваютъ вôвцѣ помѣщикôвъ, щобы бути арештоваными и дôстати ся до вязницѣ де бодай достануть ѣсти. Люде, котрî вже сидять въ вязницѣ выкликуютъ лишь заздрôсть другихъ, що суть на волѣ и гинуть зъ голоду. Въ міністерствѣ рôльництва сказано, що 12 міліонôвъ цезетôвъ ледви чи выстарчило.бы щобы усунути голодъ.

— ВЪ Stamford, Conn. дня 13 серпня лютувала сильна буря зъ громами. Сильный грôмъ ударивъ въ величезне дерево котре росло оподалѣкъ заведеня для божевôльныхъ д ра Барнеса. Пôдъ тымъ деревомъ шукавъ захисту передъ дощомъ кôнь, котрый поваливъ ся пораженый блискавицею. Вôдтакъ ся смертоносна блискавка по дротѣ скочила до стайнѣ и тамъ убила другого коня. И на тôмъ еще не конець. Зô стайнѣ по телефонічнôмъ дротѣ ускочила блискавиця до самого заведеня. Тутъ оголомшила самого доктора Барнеса и его двохъ помічникôвъ въ робôтнѣ, вôдтакъ перейшла черезъ кôлька комнатъ, въ кôнци выйшла дротомъ вôдъ електричного свѣтла, стопивши його. Въ заведеню божевôльнымъ наставъ въ наслѣдокъ того страшный переполохъ. Станъ многихъ хорыхъ значно погôршивъ ся.

— ДОНЬКА президента Злученыхъ Державъ Аліція Рузвелтъ ѣде зô своими товаришками до Китаю, щобы вôдвѣдѣти въ Пекинѣ американьского амбасадора, а також китайску цѣсаревувдовицю.

— АРМЕНЬСКА часопись „Ишакъ“ доносить, що пôдчасъ послѣднихъ арменьскихъ заворушень, знищили Турки 19 осель цѣлковито, а 22 въ части. Спалили 2.000 домôвъ; 231 осôбъ убили, а 58 ранили. Шкода, яку заподѣяли на поли, выносить 5 міліонôвъ долярôвъ.

— ВЪ Бруклинѣ, Н. Дж. у одного маючого, 61 лѣтного старця котрый живъ вразъ зô своимъ 20 лѣтнымъ сыномъ, служила молода, пристойна жѣнка. Нагло дня 13 серпня рано знаходить старець свою служницю замордовану, зъ пôдрѣзанымъ горломъ, въ еѣ помешканю. Сейчасъ дае знати поліціи, а поліція розслѣдивши справу на мѣсци, арештуе старого его сына, яко правдивыхъ убійникôвъ служницѣ. Поліція довѣдала ся що и батько и сынъ тѣшили ся взглядами гарнои злужницѣ, однакъ сынъ молодшій и горячои крови, не мôгъ стерпѣти въ батькови соперника, и щобы „нѣ менѣ, нѣ тобѣ“ въ порозумѣно зъ батькомъ убивъ служницю.

— ЯПАНЬСКÎ мировî повновласники замовили въ Вашинґтонѣ перґаменъ, на якôмъ пише ся звычайнî угоды. Многî уважаютъ се за знакъ, що буде заключеный миръ.

— ЗЪ Тентсіна доносять, що якійсь чоловѣкъ, перебраный въ вôйсковый одягъ, хотѣвъ убити китайску цѣсареву вдовицю, въ хвилѣ, коли несли еѣ въ лектицѣ до лѣтнои палаты. Жовнѣрь зъ цѣсарскои сторожи пробивъ заговорщика баґнетомъ. Цѣсаревôй нѣчого не стало ся.

— НЕДАЛЕКО мѣста Норфолкъ, Вир. въѣхавъ прогульковый поѣздъ въ рѣку. Пасижирôвъ на поѣздѣ було 169, зъ того около 50 осôбъ знайшло смерть въ водѣ. Особы зъ передныхъ возôвъ выратували ся.

— ЯПАНЬСКЕ правительство переспpавляе зъ фірмою Крупа въ Нѣмеччинѣ въ справѣ закупна панцирныхъ плытъ и арматъ. Директоръ фабрики Крупа Екціюсъ находить ся въ Берлинѣ, де робить угоду зъ япаньскими аґентами.

— П. Маріянъ Потоцкій, краевый аптикарь, перенѣсъ ся зъ Олифанту до Скрентонъ, Па.

— ПРОСИМО нашихъ читателѣвъ, щобы присилали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ пôзнѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ Бр. св. Йоана Хрест. въ Бофало, Н. Й. число „Союза“ 15, що дня 3-го Септембра вôдбуде ся квартальный мітингъ. Прошу, абы всѣ члены зôйшли ся, обрахуе ся книжки доходу и розходу за 3 мѣсяцѣ. Котрый не явить ся заплатить кару, урядникъ $1.00, членъ 50 цнт.

Дмитро Котелець, предс.,
Н. Лещишинъ, секр.

Антихристъ надходить!

Написавъ Сильвестеръ Яричевскій.

— Кажу вамъ, Антоньова, що конець свѣта вже ось-ось. Добре то ксьондзъ нашъ у косцьолѣ каже. Люде, каже, уважайте, вже антихристъ надходить! Вже вôнъ близько Ґаліціи — ще тôлько пару миль... Вы его не пôзнаете навѣть, каже. Вôнъ буде въ такôй самôй шатѣ, якъ вы, буде, каже, якъ нашъ братъ. Буде солоденько усмѣхати ся, буде мудрый, ученый. Всьо буде говорити, якъ зъ ксьонжки. Навѣть буде удавати побожного, бо и до церкви пôде и до косцьола пôде. Уважайте людоньки, молѣть ся до Матки боскои, най васъ своимъ шкаплѣржомъ окрые, оборонить!...

Отъ такъ лепетала панѣ Томашова, жѣнка богатого собѣ мѣщанина славетного мѣста Горатина. Антоньова, мѣщанка суха якъ тычка вôдъ хмелю поза мѣстомъ, стояла зъ затиснеными тонкими губами передъ нею и слухала, покивуючи часомъ головою на знакъ цѣлковитои згоды зъ бесѣдницею. Оттакъ вони тутъ часто собѣ обсуджували всякй справы, що ихъ обходили, а ще частѣйшъ не обходили.

Бо и щожь було говорити, покôнчивши всѣ покупки въ „ряду" на мѣстѣ. Сежь вѣчевый майданъ для мѣщаньскихъ жѣнокъ.

— Або то неправда? — стала й вôдъ себе говорити Антоньова, — всьо правда, якъ-бы въ бібліи писавъ. Антихристъ таки близько. Розпуста, піятика — якои не бувало. Або и тотй дѣвчата нынѣшнй — якъ они строять ся. Понасаджують чупірадла, якъ кôньскй головы тай парада! За нашихъ часôвъ того не бувало! А скромнôсть, а делікатнôсть! Де-де-де!...

— Та я нѣбы не про то кажу, панѣ Томашова. Що менѣ тамъ до того, якъ хто убирае ся! Най и гарасимову нужду на себе вбере — менѣ до того нѣчого. Любить на себе затеґати шматы — то най тягне, якъ кому любо. Але я маю енчу справу на оцѣ. Мôй чоловѣкъ, якъ знаете, займае ся політиковъ...

— Ого, та чому не знаю! Читае прецѣ ґазеты и на выборахъ все за своимъ голосуе... Чому не знаю?...

— Отже, видите, вôнъ читавъ въ ґазетѣ, що того Гнатковского сына вôдправили зъ урженду...

— Овъ; вôдправили? А то файє! То вже не буде Гнатковска такъ задирала носа до горы. А то було — анѣ не приступай до неѣ... А то добре!...

— Але чекайте, най домовлю, Антоньова. Ну, вôнъ бувъ якимсь професоромъ чи щось, кажуть при лаціньскихъ школахъ, чи десь. И, вважаете, зачевъ робити бунтацію межи учнями проти великихъ панôвъ, проти Полякôвъ.

— Овва!

— Ая, такій вамъ мудрый! Такои фільозофіи навчивъ ся. И тому его выгнали. Пречь, кажуть, якъ ѣшь нашъ хлѣбъ, то тримай зъ нами, а не зъ Русинами смердячими! А хочешь зъ Руснаками, то йди — бриндзю бій такъ, якъ вони! И выгнали. И вже не достане бôльше мѣсця не то що въ цѣлôй Ґаліціи, але навѣть у цѣлôмъ паньствѣ. Таке ему Поляки зробили...

— Тссъ! — дивувала ся Антоньова и нащурила вуха. — А щожь вôнъ теперь пôчне? якъ кажете?

— Та вôнъ теперь ту въ Горатинѣ! Колись ту приѣхавъ. А тато й мама и сестра ще вийшли на колѣю по него, а звôдтамъ привезли свою потѣху ажь фіякромъ до дому!...

— А дивѣть якй! Буде собѣ ѣздити, буде, якъ не стане зъ чого жити. Ну, а видѣлисте его?

— Та видѣла, тай чоловѣкъ мôй видѣвъ. Та кажу вамъ — тота публіка така горда, що страхъ. Выглядае такъ, якъ бы ще высше аванзувавъ, а не бувъ вôдправленый. Голову гордо несе. каркъ тлустый вамъ, якъ у вола. А навѣть не здôймивъ капелюха передômною. Нѣбы не знае, що я обывателька собѣ тай три каменицѣ маю!...

— Ай, таки правда, — притакувала Антоньова, а на еѣ хитрôмъ лици видно було думку: ага, каменицѣ, що зô стаенки на свинѣ зробленй. Якъ бы не вербôвскій панъ — то мала бысь фіґу. Твôй чоловѣкъ — выборчій фаґасъ, то заробивъ собѣ!

— А колисьто — вела дальше свою рѣчь Томашова, — вôнъ мавъ якусь промову до людей въ тôй „хлопскôй" читальни на передмѣстю. То мôй чоловѣкъ таки тамъ бувъ. Знаете, цѣкава дитина, радъ бувъ знати тоту высоку мудрôсть. И знаете, що тôй Гнатковскій казавъ? Вôнъ намовлявъ, абы Руснаки тримали ся купы, абы твердо говорили по руски... Ну, тай мы говоримо по руски, але не такъ, тôлько по людьски, трохи делѣкатнѣйше, зъ польска, такъ, якъ Богъ приказавъ... И знаете — казавъ, абы не ходили до косцьола, тôльки тримали ся церкви, якъ-бы то не еденъ Богъ бувъ — польскій чи рускій! Алежь то бунтъ, то чиста революція, то повстане!...

— Ще бракуе, абы сказавъ: ходѣть люде тай рѣжте!

— Ая! ще того бракуе! Прошу васъ, що ему шкодить косцьолъ? Було давнѣйше такъ, що ходили до косцьола, то и теперь ходять. Всьо едно! А вкôнци — зъ кимъ буду тамъ у церкви стояти? Зъ самыми хлопами? Ще чого не стало?

— Але вôнъ тегне за хлопами...

— Та, кажу вамъ, тегне; все намовляе, абы твердо тримали сѣ. Таж, то страхъ! Его повиннй взяти до цюпы за таке! То образа божа! А хлопы и Руснаки зъ передмѣстя за нимъ! Абы они були такй мудрй, якъ мôй чоловѣкъ, то бы ему сказали: маршь вôдси до Москаля, а ту Польща! Такъ, якъ паны кажуть — такъ, якъ ксьондзъ у косцьолѣ каже. Мудльце сенъ, каже, за матке Польске! — Або вôнъ те розумѣе?

— Та де? Та то антихристе, а...

Хотѣла говорити дальше, а тутъ и урвала, впяливши въ оденъ бôкъ очи. Здивоване и ненависть вôдбивали ся въ нихъ.

— Дивѣть, дивѣть! — шепнула Томашова до Антоньовои!

На рынку стоявъ молодый Гнатковскій и розмовлявъ щось живо зъ кôлькома селянами. Бувъ торговый день, то и зъѣздили ся зъ усѣхъ бокôвъ. Селяны були зъ выгляду статочнй. слухали бесѣды уважно.

— Тьфу! — плюнула Томашова въ той бôкъ и сѣмъ пеколъ блисло въ еѣ оцѣ. Вôдвернула ся й пôшла до своеи „каменицѣ".

А молодый „антихристъ" ще довго тутъ розмовлявъ, не вѣдаючи якъ його „люблять".

И бунтувавъ, бунтувавъ, бунтувавъ...

Зъ „Руслана".

Вступайте до „Союза"!

Вôдозва до всѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ.

Дорогй братя Русины!

Уже бôльше 30 лѣтъ, якъ нашй Русины почали еміґрувати до сеи вôльнои краины Америки. Уже 30 лѣтъ, якъ нашй покôрнй хлѣборобы притисненй нуждою, ограбленй жидовою, вызисканй польскимъ рядомъ, пониженй всякого рода посѣпаками, пригнобленй жандармами, притлумили въ собѣ любовь до тои нашои вôтчины, рускои землѣ, за котру нашй дѣды прадѣды переплатили кровію и кôстками — кинули плугомъ и косою и поѣхали зъ розпукою и заплакаными очима за море, за широкій океанъ тутъ до вôльнои землѣ Вашинґтона глядати лѣпшои долѣ...

Та ся вôльна земля Вашинґтона не приняла такъ ласкаво нашихъ сиротъ, тыхъ вôдважныхъ героѣвъ и майстрôвъ, котрй поважились першй рубати дорогу-гостинець до лѣпшои долѣ для своихъ позôсталыхъ въ краю нуждарѣвъ.

Ту спôткнулись зъ нѣмою для нихъ мовою, иншимъ житемъ и обичаемъ. Заздрôснй американьскй робôтники споглядали скоса на незнайомй костюмы — рускй чуги, на выголенй потилицѣ зъ довгимъ волосьомъ... Знущались якъ надъ худобою, надъ неосвѣчеными нашими хлѣборобами, незнаючими письма анѣ высшого житя культурного. Американцѣ знущались и длятого надъ нашими хлѣборобами, що зъ ними не орґанізовались, не вступали до ихъ юній, до ихъ страйкôвъ и длятого уважали ихъ для себе шкôдливыми. И нашй хлѣборобы не мали захисту.

Але минули десятки лѣтъ и днесь настала инша доба. Днесь Славяне занимають поважне становище въ Америцѣ.

Днесь насъ Русинôвъ живе до пятьсотъ тысячь на американьскôй земли. Се есть велике число. Маемо свои церкви, маемо своихъ священикôвъ, маемо рускй школы про маленькихъ нашихъ рускихъ Американцѣвъ, маемо декуда читальнѣ, маемо свои братства, орґанізаціи, маемо американьскй рускй ґазеты, рускй выдавництва книжочокъ, маемо рускй компаніи торговельнй, маемо своихъ бизнесменôвъ, бучерôвъ, ґросерôвъ и т. д.

Такъ вычитавши выдаесь, що мы богатй, що мы зробили великій поступъ... Но придивѣмъ ся, дорогй братя, ґрунтовно сѣй справѣ, чи не переконаемъ ся, що мы страшенно бѣднй, що мы майже нѣчого не маемо. Мы лишь маленькій крокъ зробили впередъ за тотй десятки лѣтъ нашои еміґраціи. Мы найбѣднѣйшій народъ зъ помежи всѣхъ Славянъ въ Америцѣ.

Придивѣмсь нашимъ церквамъ, якй они бѣднй, майже всѣ, якй они нужденнй, задовженй, обтяженй тяжкими „моргечами", котрй стають ся причиною всякого заколоту, незгоды и сварнѣ помежи парохіянами а священиками, выкликують непотрѣбнй процесы, котрй руйнують всьо попередне початкове дѣло и роблять розличного рода партіи помежи перохіянами. А якъ они чартерованй и з'орґанізованй — пожаль ся Боже!... На кождôмъ плейзѣ инакше. Въ однôмъ мѣсци управляе церквою священикъ пôсля своеи власнои системы, въ другôмъ, де бôльша парохія, Василь, Милько и Семенъ, тростисы и епископы, заразомъ, передъ котрыми мусить священикъ тремтѣти и признавати ихъ управу. Чижь се не сумно? А длячого се такъ есть? Се бракъ высшои власти церковнои, котра бы мала бути понадъ парафіянами, понадъ тростисами, понадъ священиками, се бракъ нашого руского епископа, котрый бы завѣвъ однакову управу всѣхъ рускихъ американьскихъ церковь, котрый бы мавъ власть позваляти будову церковь, котрый бы мавъ власть позваляти, яку позичку затягати на церковь, котрый бы мавъ власть давати священикôвъ и ихъ переносити, залагоджувати всякй споры и непорозумѣня помежи парафіянами а священиками, котрый бы мавъ выготовити статутъ, пôсля котрого всѣ нашй церкви и церковнй корпораціи стосуватись бы мусѣли. Тогды мы моглибъ розвинутись на поли церковнôмъ, тогды моглибъ бути усуненй всякй клопоты, сварнѣ, процесы, непорозумѣня партій и т. д. Тогды мы бы не потребовали платити такй грубй процента вôдъ позичокъ церковныхъ, тогды бы насъ удержане церковь коштовало менше а булобъ корыстнѣйше, тогды бы Американцѣ признали, що мы народъ культурный. Доки сего нѣтъ, то теперѣшный ладъ приведе церковь до еще гôршои руины, а народъ до деморалізаціи.

Чи нашй школы рускй не суть въ такихъ самихъ сумныхъ вôдносинахъ? Де они суть, то звычайно дяко-учителѣ провадять школу руску. Чи они суть спосôбнй и чи посѣдають всѣ кваліфікацію до сего, чи нѣ? Они суть на цѣлу губу „дяко-учителями" и провадять школу зъ малыми (уже школярами американьскои школы, де они мають мудру методу наукову), а ту неразъ краевый недокôнченый дячокъ, часомъ пяный, закурить свого папироса и учить азбуки рускои — по давно старо краевому... Чи могуть нашй дѣти чогось научитись вôдъ такого несвѣдомого дяка? Чи могуть набрати руского духа, навчитись рускои історіи, любви до своеи народности? Нѣколи! Они вырастаючи зъ образованемъ американьскои школы — зникнуть вôдъ насъ, вынародовлять ся, станутъ Американцями. Длятого намъ потреба способныхъ дяко-учителѣвъ американьскихъ.

Не буду входити въ справу нашихъ спôлокъ бизнесовыхъ и нашихъ рускихъ бизнесменôвъ, бо и ихъ доля не есть завидна. Не буду входити въ справы нашихъ часописей, котрй настроенй ворожо одна противъ другои и тымъ тôлько спиняють свою роботу. Не буду входити въ справы нашого американьского руского духовеньства, котре не можесь погодити помѣжь собою, а приступаю до нашихъ орґанізацій, що мене найбôльше обходить и що повинно обходити кождого нашого руского робôтника, бо добрй орґанізаціи нашихъ робôтникôвъ могуть положити конець всѣмъ тымъ хибамъ и недостачамъ, котрй стоять въ дорозѣ нашому розвоеви и поступови народному.

Дорогй братя робôтники!

Чи вы не видите, якй то сильнй орґанізаціи мають Нѣмцѣ, Англики або Американцѣ? Тысячѣ тысячь мають своихъ членôвъ. Не подыблете одного Нѣмця анѣ Айриша або Англика, щобы не належавъ до якогось свого братства, до своеи орґанізаціи и длятого они сильнй, длятого они богатй, длятого они ученй.

Придивѣмъ ся нашимъ братамъ Славянамъ: Чехамъ, Полякамъ и Словакамъ, якъ далеко они вôдъ насъ поступили напередъ... Чижь мы рускй робôтники маемо бути всегда позаду? Чижь мы маемо бути всегда бѣдными, послѣдными и понижеными? Нѣ, братя! Такъ дальше не може бути! Стрясѣмъ за себе тое пятно недбалости, легкодушности и оспалости! Лучѣть ся въ братства и приступайте до орґанизаціи Руско Народный Союзъ!

Се есть наша правдива руска орґанизація, до котрои кождый чесный нашь робôтникъ повиненъ належати. Се есть наша руска пôдпора для сиротъ, вдовиць и калѣкъ. Се орґанізація зъ легкими услôвями, бо за 70 цнт. на мѣсяць — платить **600 дол.**

Отже вôдзываюсь до васъ, рускй молодцѣ, до васъ рускй дѣвчата, бо у васъ еще молода кровь, що рвесь до дѣла патріотичного: лучѣть ся въ брацтва и приступайте до орґанізаціи Руско Народный Союзъ, принукуйте старшихъ поки часъ, поки служить здоровле, бо колись буде за пôзно.

Рускій Народный Союзъ принимае въ повнй члены вôдъ 16-го до 45-го року житя. Всѣ новй брацтва де есть не менче 15 членôвъ „Союзъ" принимае безъ вступного.

Тожь братя Русины и Русинки не закладайте рукъ, не вôдкладайте доброго и для васъ пожиточного дѣла, вписуйте вашихъ дѣтей до вашои орґанізаціи „Союзъ", бо „Союзъ" платить бôльше якъ чужй асекураціи. Чимъ бôльше наша орґанізація буде мати членôвъ, тымъ бôльше буде богата, тымъ бôльше може дати помôчь сиротамъ, калѣкамъ, темнымъ.

А коли наша орґанізація стане велика, тогды для насъ всѣхъ американьскихъ Русинôвъ буде бôльша честь, бôльша слава, бо орґанізація може помочи не однôй рускôй справѣ, а тогды мы будемо богатй, тогды будемо сильнй, бо въ лучности и едности есть сила!

К. Кирчôвъ,
головный предсѣдатель „Р. Н. Союза".

Памятайте
на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

Хто ся дечимъ хвалить, той часами и перехвалить. Такъ и мы тутъ въ тôмъ округѣ Горлицкôмъ, Ясельскôмъ. И „Польща" и нашѣ рускѣ горы, тѣшилисьмо ся и хвалили ся, що урода красна и такъ дальше. Але завелисьмо ся, бо ще въ Юнію зачали бити грады, а въ Юлію то решта доверщили; а що остало вôдъ граду, то зновь прийшла слота заразъ початкомъ житныхъ живвъ и одно почорнѣло на пни а друге на помети або на покосахъ згние. Перевертають люде збôже зъ боку на бôкъ а дощь все покропить три разы на день и бôльше и трудно звязати въ снопы. Збôже того року дуже недорôдне, снопокъ жита взяти въ руки, то такій якъ-бы бувъ вымолоченый цѣпомъ. Солома слабонька, гôрше выглядае якъ дворôчна. Старе збôже по середнôй цѣнѣ; пшеница 4 короны чверть, жито 3 кор. 60 герерôвъ, ячмѣнь 3 кор. 15 гел., ячмѣнна каша або пенцаки 5 кор. чверть. Не всюды люде розумѣють, що то есть чверть. Чверть у насъ така, що мѣстить въ собѣ 30 квартъ або лѣтеръ. Муки метеръ 32 кор. Торги, ярмарки того року, якъ Сербъ каже, красно процвѣтають, худоба дуже дорога. Корова котра въ Америцѣ коштуе $50, то тутъ въ Старôмъ краю коштуе 120 зол. и бôльше.

Злодѣѣ не боять ся и святиню окрасти. Въ мѣстѣ Горлицахъ 12-ого Юлія закрались злодѣѣ до каплицѣ, такъ званои Христове Вязеня; спустились на шнурѣ вôкномъ и розбили скарбону, котра була повна наладована самыми крейцарами, розбили замокъ и забрали до послѣдного гелера.

Піякъ немае страху и собѣ жите вôдобрати. Въ селѣ Лепинькахъ, повѣтъ Горлицѣ, бувъ собѣ мельникъ разомъ и трачникъ при дворѣ дѣдидтва Страшевскихъ. Вôнъ то набѣдовавъ ся немало зъ жѣнкою пянкою кôлька лѣтъ, а теперь дня 20. липня въ четверъ вечеръ, коло пôвночи, залялась пôдъ млынськимъ колесомъ. Ишла зъ весѣля пяна и залѣзла пôдъ колесо на ночѣгъ тай заспала тамъ вѣчнымъ сномъ. Такъ то бувае налоговымъ піякамъ: яке жите, така смерть. Проте панове читателѣ, котрый тôлько може, найже старае ся, абы піяка вôдвести вôдъ його налогу, щобы ставъ ся тверезымъ и добрымъ чоловѣкомъ, а не запропастивъ свою душу. Неодень зъ людей вôдбере собѣ жите черезъ піяньство, якъ-то бувае и въ Америцѣ. По пяному иде собѣ трекомъ колеѣвымъ, мало що памятае ся, ажь надлетить льокомотива и розторгатъ го на кусиѣ. Въ такій спосôбъ не одинъ лишить свою родину, жену и дѣти на сироты.

Того року часто бувають громы, котрѣ запалюють копы збôжа по полю; хоть и мокрѣ, а горѣти мусять вôдъ громового запалу.

Звѣсный всѣмъ людямъ панъ дѣдичъ лѣбускихъ добрôвъ Адамъ Скриньскій, по довгôй недузѣ померъ въ Вѣдню дня 26-го юлія. Вже перестане выдумувати думки на хлопску шкôру.

Роздѣле, дня 26. липня 1905.

А Пыжъ.

Зъ Jersey City, N. J.

Дня 12-го Августа устроило молоде братство св. Стефана Первомученика пикникъ, въ Baldwin Park. Помимо того, що се молоде братство, бо еще нема два лѣта вôдъ его заложеня, а вже числить до 70 членôвъ.

О 3-ôй годинѣ пополудни вырушивъ походъ зъ гарною бандою, зъ галѣ п. Д. Голода 38 Green Str., пôдъ проводомъ предсѣдателя Спиридона Сибидла и секретаря Д. Голода. Позаду въ керичахъ ѣхали урядники Товариства Клюбу Поступового. Сей походъ выпавъ якъ найкрасше и звернувъ увагу Американцôвъ.

До парку вечеромъ прибули товариства: св. Ольги зъ Ню-Йорку, тов. св. Ольги зъ Bloomfield, Тов. Клюбу Поступового зъ Jersey City, N. J. и тов. св. Ольги зъ Newark-у.

Въ имени сестричныхъ товариствъ мавъ бесѣду п. Ст. Калакука, загрѣваючи всѣхъ сестрицъ до згоды, едности и т. д.

Въ имени Товариства Клюбу Поступового мавъ слово п. Д. Ванько, предсѣдатель Клюбу, поклыкуючи всѣхъ молодцѣвъ до помагованя всего, що есть наше, руске.

Помимо, що вечеромъ перешкодивъ дощь, людей було велике число. Забава тревала до 12-ои вечеръ, понеже то була субота.

Не зашкодить запримѣтити, що хрунѣвъ не було, тожь не було кому розпочати якусь лайку та бійку. Длятого забава вôдбулась спокôйно ажь до конця, такъ що господарь парку п. Rabitz похвалюючи порядокъ молодого товариства, жертвувавъ 10 дол. въ користь братства св. Стеф. Перв. Муч.

Репортеръ зъ Ню-Йорку.

Зъ North Tonawanda, N. Y.

Тутъ одна польска дѣвчина носила вôтцеви до форнеса обѣдъ, а коли вертала назадъ, мусѣла переходити черезъ треки желѣзницѣ Erie, де захопивъ еѣ инджай и вôдтявъ ногу. Дѣвчину взяли до шпиталю, мала лѣтъ 15. Другого дня рано на тôмъ самôмъ мѣсци знайдено дитину завязану въ папѣрь. Зôбрались люде и полісмены, забрали дитину, але не могуть довѣдатись хто еѣ тамъ положивъ. Русинôвъ тутъ небогато, е троха зъ повѣту Горлицкого и вôдъ Самбора зъ села Мѣстковичь. Робота иде незгôрше, лишь то бѣда, що нема церкви и люде мусять ходити до костела.

Иванъ Кôтъ.

З Buffalo, N. Y.

Дня 6 го Августа вібдулось тут руске Богослуженє в костелї ОО. Францїшканів на Clark улици. На се Богослуженє прибуло богато Русинів не тільке з самого Бофало, але і з околиці. Богослуженє се вразувало серце кождого присутного там Русина і подобалось Полякам, з яких декотрі ані в житю своїм ніколи руского Богослуженя не бачили. Многі Русини, які вже від давна ходили по польских костелах і яких уважано за Поляків тепер довідавшись, що буде руске Богослуженє, прийшли на него, сповідались і причащались. Підчас Богослуженя співалисьмо досить красно, а по Богосл. зібралисьмо ся до галї коло того костела, де о. Заклиньский виголосив до зібраного народу гарну промову, після котрої заложилисьмо „Товариство Руских Патріотів". До сего тов. приступили члени, котрі понизше списані. Потім вибрано 6 колекторів, котрі суть зобовязані на піль Т. Р. П. колектувати. Головний управитель Т. Р. П. о. Заклиньский з Syracuse, N. Y., секретар і колектор Димитрій Микетяк, дальші колектори: Стефан Козій, Іван Паньків, Дмитро Абрамек, Настя Кордупель, Юстина Куричка. Кромі повисше згаданих осіб до нашого Т. Р. П. належать ще отсї: Евстахій Хоростій, Василь Мандяк, Марія Вавриков, Іван Філь, Лесько Кощак, Василь Панько, Іван Сох, Іван Ребізант, Микита Лапшин, Андрій Вульбар, Михайло Михайлів, Єрина Шемет, Василь Шемет, Михайло Котелець. При тій нагоді зложили зібрані осьякі жертви: о. Заклиньский 1.00, Евс. Хоростій 60 цт., В. Мандяк, Ів. Філь і Іван Паньків по 50 цнт.; Д. Микетяк і Мих. Котелець по 30 цт.; Л. Кощак, Ів. Сох, Ів. Ребізант, Анд. Вульбар, Єр. Шемет, Ст. Козій, Вас. Панько, Юст. Куричка, М. Лапшин і Вас. Шемет по 20 цт.; Н. Кордупель, М. Вавриковa і Мих. Михайлів по 10 центів.

Д. Микетяк, секр. Т. Р. П.

З Holyoke, Mass.

Нема як польский шовінізм.

Дня 14-го серпня с. р. відбули ся тут зобри, котрі урядили тут замешкалі Поляки. На зборах промовляв звісний польский соціялістичний агітатор, Алекс. Дембскі з Ню Йорку. Нема тут потреби розводитись широко про бесідників польских, бо се нас Русинів цілком не обходить, але для характеристики не завадить тут кілька слів надмінити, щоби Русини знали, чого від ляхів могуть сподїватись. Той „зресуальymówca" лятій говорив, що Галичина есть краем корінно польским (?) з малою домішкою „Жидуф і Ормян" о майже чотиромілїоновім народі руским не спімнув ані слівцем! Дальше розводячись той „муфца" над теперішними подіями в Росиї, сказав, що Росия, если дістане конституцію, то лише завдяки їх польскій агітациї. Що нарід в Росиї, говорив дальше, не „чує" по польски, то лише тому що цар з бюрократиєю переслїдовав Поляків на кождім кроції, але зближаесь час, кричав той лятій „геніюш", що Польща засіяе як і колись від „Bałtyku po Czarne Morze", з покликом: Польща для Поляків! От як далеко іде польский шовінізм... Отже ті страйки, демонстрациї, тую борбу о кавалок насущного хлїба, ту жажду поліпшеня робітничої долї, завдячують усї що живуть в Росиї лише Полякам, тому що чують по „польску"? Смїх сердечний бере чоловіка на подібну шовіністичну глупоту мазурів. Бо чиж то не глупота, щоби тая жменя збанкрутованої польскої шляхти, котрої самоволю памятають не тілько Русини, але і самі мазурскі хлїбороби понизше плечий, нині сміли плюти сьвітови в очи зі своєю ніби польскою культурою.

Але стій Ляше!
По Сян наше...
В руску землю ані руш!
Бережіть жаб в Віслї,
Пильнуйте „Вавелю",
Щоб Німцї не вкрали до
Прус!...

Михайло Беля.

Надôсланe.

Зъ McAdoo, Pa.

Въ „Свободѣ", ч. 32. вычитавъ я дописъ про теперѣшнѣ подвиги о. Ольшевского, бувшого недавно православнымъ — а теперь уніяцкимъ священикомъ.

О тôмъ подвижнику вже не разъ, не два, писали американьскѣ газеты. Однакъ не завадить ще разъ нашимъ людямъ написати, що то за одень о. Ольшевскій. О. Ольшевскій вже не зъ одной печи хлѣбъ ѣвъ. Въ Римѣ давъ высвятитись на Змархвистанця; бувъ якійсь часъ свящ. гр. кат. обряду въ Болгаріи, опôсля приѣхавъ до Львова и вступивъ до монастыря ОО. Василіянъ. Але що ему тяжко тамъ було жити черезъ строгіи приписы — то выступивъ зъ монастыря и гайда до Америки, удаючи тутъ, що вôнъ зъ Галичины рускимъ священикомъ. Приѣхавъ до Америки и обнявъ парохію Mayfield, Pa. Тутъ дôзнавъ ся, якû то почести заслуживъ собѣ о. протоерей Товтъ у православныхъ, та нужь старатись и собѣ о митру. Подумавъ собѣ той пан-отчикъ: „Може бы и я се мôгъ осягнути, а може бы я и епископомъ мôгъ стати, тажь я о много ученѣйшій вôдъ нихъ всѣхъ?" Такъ неразъ менѣ о. Ольшевскій говоривъ, що російскѣ священики то самѣ дячки. Що загадавъ о. Ольшевскій, такъ и зробивъ. Нарôдъ не знаючи о що о. Ольшевскому ходить, давъ ся обдурити и принявъ православіе. Коли о. Ольшевскій перейшовъ на православіе, то зъ страхъ погадати, якъ вôнъ въ церквѣ громы сыпавъ на униатôвъ, католикôвъ, абрашôвъ, та казавъ, що лѣпше тримати православнымъ зъ протестантами, нѣжь зъ уніятами, або католиками. Говоривъ вôнъ, що Святѣйшій Тайны у православныхъ суть справедливѣйшій, якъ у уніятôвъ, бо у нихъ черезъ цѣлый рôкъ стоять въ кивотѣ и нѣколи не попсують ся, а у уніятôвъ мусять ихъ священикъ що тыжня змѣняти, бо бы попсулись. Се правда, що у православныхъ цѣлый рôкъ стоять Св. Тайны — але яка въ тôмъ причина? Я читателямъ поясню. Въ Четверъ Великій (живный), коли священикъ вôдправляе Службу В., тоды по причастію освящени частицѣ сушить надъ спірітусомъ такъ довго, ажь засхнуть, тому то у о. Ольшевского таке чудо вдалось, що черезъ цѣлый рôкъ стоять Св. Тайны незмѣнені. У насъ того священикъ жаденъ не робить, бо и не мае на се потребы. Говоривъ такожь о. Ольшевскій, що черезъ переходъ на православіе ставъ ся мученикомъ, але хотьбы его и убили, вôнъ свого не покине, а черезъ те пôде душа его просто до неба, а мощи его дадуть до золотои домовины и замурують пôдъ олтарь.

Ось такъ пробувъ о. Олзо два роки въ православію, но митры не дають. Грошѣ, котрѣ упшарувавъ въ Мейфилдѣ, вже розходять ся. „Такъ чи сякъ, я епископомъ не зôстану, та по якого лиха я маю у нихъ триматись? Треба тôлько менѣ пôйти до о. Годобая, ему впасти до нôгъ, а все буде добре." Що загадавъ, те й зробивъ. Видко, що свôй свого все пôзнасть. Тожь и о. Годобай его принявъ на свое лоно, не зважаючи на тое, якъ то неразъ о. Ольшевскій сыпавъ на него громами.

Що о. Ольшевскій въ Мебвиль, Р. Ай., хоче розбити співакôвъ то и семуне дивота, бо вôнъ въ Мейфилдѣ выкидавъ співакôвъ зъ клироса, кажучи, що то тôлько тому вôльно въ церквѣ співати, котрого епископъ назначуе, а бôльше нѣкому. Знайте дорогѣ читателѣ, що вôнъ на мое мѣсце въ ночи другого чоловѣка спровадивъ на дяка, цѣлкомъ безъ вѣдомости парохіянъ. А вôнъ имъ закрутивъ, що то его самъ епископъ назначивъ до Мейфилдъ на дяка.

Такъ отъ подаю кôлька точокъ о тôмъ столпѣ вѣры, що ихъ мае безъ мѣры. Не вѣрте братя Русины кому небудь. Не вѣрте, що той о. Ольшевскій, котрый себе ставить рускимъ священикомъ есть Русиномъ; вôнъ не есть рускимъ чоловѣкомъ, вôнъ есть нѣмецко-польско-езуитско-змартвыхстаньско-та православного переконаня. А знайте, що вовка все до лѣса тягне.

Мак-Аду, Па., 16. Августа, 1905.

Михайло Бабѣй.

Вôдозва.

Взывае ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза", котрѣ ще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ послали належитость за розпроданѣ календарѣ на адресу Rev. N. Strutinsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданѣ календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ".

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С."

К. Кирчôвъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

Важнѣ.

Симъ подаю ПП. секретарамъ до вѣдомости, що вышли додатки до статутôвъ Р. Н. С., котрѣ розôшлю всѣмъ вôддѣламъ въ короткôмъ часѣ, вôдповѣдно до числа членôвъ. Каждый додатокъ коштуе 5 цнт., що каждый членъ мае заплатити, если хоче его набути.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Наука, освѣта — се силы, супротивъ якихъ никне всяка фізична сила. Ось грôмъ якій страшный, а наука вмѣе его побороти, зробити нешкôдливымъ. Море яке могуче, чоловѣкъ мала порошинка проти него, а однакъ надъ нимъ панує. Крôмъ сего бачимо, що люде въ краяхъ освѣченыхъ живуть довше, выгôднѣйше та лѣпше якъ въ краяхъ малоосвѣченыхъ, темныхъ. Мы, Русины американьскій, прийшли также изъ темныхъ краѣвъ, тому и не дивно, що мы темнй. Алежь бо мы прійшли до краю освѣченого и повиннй старатись позбути ся сеи темноты а се тымъ бôльше, що тутъ маемо всяку до сего способность. Тутъ не лишь истнують публичнй школы для дѣтей, де вчать ...рмо, але е также всѣ... колы для дорослыхъ. ...йже мѣсточка, дебы ... через зиму даремвечѣрнои школы для ...аршихъ, тôлько ходи тай ... ся. Крôмъ сего у бôль...ъ мѣстахъ е школы ве...нй платнй, удержуванй рожными товариствами, де за малу плату 5—7 доляровъ на рôкъ можна учитися анґлійскои мовы, ще й учителя такого дають, що розумѣе нашу мову. Такй школы истнують, якъ сказано, по усѣхъ бôльшихъ мѣстахъ, а сеи зимы буде така школа и въ Скрентонѣ, если збересь бодай 15 хлопцѣвъ Русинôвъ, Словаковъ та Поляковъ. Словомъ въ Америцѣ, кождый мае способность учитись, если лишь хоче, тому нѣхто, старшій чи молодшій, не повиненъ сеи способности занедбувати — а ганьба лѣнюхамъ, що вмѣсто чогось навчитись тратять часъ надъ картами або при барѣ... Учѣть ся усѣ, бо наука — се сила.

Москвофіламъ дуже не до вподобы, що мы збираемъ жертвы на Революційну Украиньску Партію, яка поставила собѣ за задачу боротись за права украиньского люду въ Росіи.

Мы не дивуемось сему гнѣвови, бо редакторъ москвофільскои казеты волѣвъ бы мабуть, абы сй грошѣ пôшли радше до его кишенѣ, якъ на Р. У. П., такъ якъ пôшли грошѣ зôбранй нимъ на Червоный Хрестъ; ну але се дарма, сего не буде. „Свобода“ буде збирати и дальше жертвы на Р. У. П., бо вѣрить, що така партія на Украинѣ доконче потрѣбна и що она робить добру роботу. Урядъ російскій уступае лише передъ силою. Російскій урядъ давъ всякй полекшѣ Полякамъ, Жидамъ, Литвинамъ, Фінляндцямъ и другимъ народамъ лише тому, що они „бунтовались“, а Украинцямъ и доси не вôльно друковати нѣ книжокъ, нѣ часописей на своѣй мовѣ — тому, що сидѣли тихо. Чимъ бôльше буде „бунтувати“ Революційна Украиньска Партія въ Росіи, тимъ скорше скине украиньскій народъ ярмо царскои неволѣ. Тому то и кождый щирый Украинець повиненъ сю партію пôдпомагати.

Покликъ
до „предуготовительного комитета“.

Въ последнôмъ числѣ „А. Рус. Вѣстника“ появилось „Воззваніе и запрошеніе къ Всѣмъ, особенно же по именахъ ихъ назначеннымъ, Всечестнѣйшимъ Амер. Гр. Кас. Русинамъ, Гр. Каѳоликамъ, Церковного и Свѣтского Сана“ предсѣдателя скликуючого комітету о. А. Дзубая, въ якôмъ тойже просить: Оо. Н. Степовича, К. Лавришина, А. Голошняя, Ю. Медведского, Е. Кубека, И. Коротнокого, П. Кешеляка, Й. Ганулю, И. Констанкевича, Н. Стефановича, Г. Кульчицкого и пп. М. Югаса, П. Джмуру, И. Угрина, И. Смита, И. Русина, Г. Савуляка, И. Ропчиньского, Е. Лембика, П. Жатковича, К. Кирчова, Ив. Глову и И. Жидика — явитись въ гали гр. к. церкви въ Cleveland, O. дня 18-го Октобра 1905, для нарады и выробленя програмы будучого греко-католицкого конгресу въ Америцѣ.

Якъ звѣстно, справа греко-католицкого конгресу въ Америцѣ товклась довшій часъ на стовбцяхъ „А. Р. Вѣстника“ а опôсля затихла. Теперь пôднимае она голову на ново, а якй будуть позитивнй результаты роботы „предуготовительного“ комітету и опôсля конгресу, покаже доперва будучность.

Тутъ зазначити треба хиба сей потѣшаючій обявъ, що вкôнци и угроруский и православнй священики прийшли до заключеня, що треба и народъ припустити до голосу въ церковныхъ справахъ — принципъ, якій „радикалы“ поставили ще на филаделфійскôмъ зъѣздѣ, кôлька лѣтъ тому назадъ, и все его боронили, за що сыпались, на радикалôвъ неразъ громы зъ боку угорскихъ греко-католиковъ и православныхъ.

Хто виненъ?

Звѣстный о. Поливка, бувшій парохъ въ Виндберъ, Па., головный духовникъ „Соединенія“ и проч. и проч. — зложивъ собѣ порядну сумку грошей, выѣхавъ до краю, а теперь, нѣ зъ сего нѣ зъ того, вномінаесь у своихъ бувшихъ парохіянъ о суму **$450.00**!

Кôлькохъ угро-рускихъ гр. кат. священикôвъ ѣздили недавно до Бофало, Н. Й. на мадярску конференцію, де въ спôлцѣ зъ мадярскими жидами, католиками и кальвінами радились, якъ бы то успѣшнѣйше ширити мѣжь тутешными Русинами и Словаками мадярску идею!

Цѣкаво, не правда?

Але питаемо, хто сему виненъ? Хто виненъ, що рускій народъ въ Америцѣ, кормить своею працею всякихъ зайдôвъ або своихъ власныхъ ворогôвъ? Нѣхто не виненъ, якъ тôлько народъ самъ. Народъ самъ виненъ, що кормить тыхъ пявокъ и дае имъ товстѣти, своею власною кровію. Народъ виненъ, що держить у себе попôвъ перекинчикôвъ, якй не то що не признають ся до рускости, але бридять ся всѣмъ що руске, ненавидять усе що носить бодай слѣды рускости на собѣ, волѣлибъ чорта бачити якъ того руского чоловѣка, въ котрого жиють. Народъ самъ, кажемо, виненъ, божь тутъ нѣхто ему попа не накидае, але народъ собѣ самъ попôвъ выбирае, а якого выбере — такого и мае. Народъ виненъ и тымъ, що не дивить ся на попа, якій вôнъ чоловѣкъ, чи ученый, чи патріотъ, чи чоловѣкъ чесный, а дивить ся лише, абы пôпъ бувъ великій, абы му ревѣвъ у церкви, щобы ажъ шибы бренѣли, и абы вмѣвъ похрестити, дати шлюба та похоронити тѣло, коли зайде того потреба. Ось якъ нашъ пересѣчный американьскій Русинъ на попа ся дивить, и ось де причина того, що декотрй попы такъ безлично зъ людьми ся обходять, а иншй (честь нечисленнымъ выимкамъ!) бридять ся рускостію и усе лишь мадярскои мовы вживають.

Пора вже, крайна пора положити конець такимъ порядкамъ. Пора, щобъ рускй парохіяне сказали своимъ попамъ: Або будьте Русинами, говорѣть по руски, читайте рускй книжки и газеты та держѣть разомъ зъ рускимъ народомъ, або get out Hungarians до Дебрецина!

Такій порядокъ може зробити у себе кожда руска громада, кожда руска парафія; бо на се у неѣ и право и сила.

Мѣжь рускимъ народомъ для мадяронôвъ не може бути мѣсця. Мѣжь рускимъ народомъ повиннй бути рускй попы, рускй дяки, рускй учителѣ, рускй школы — инакше мадяроньство такъ глубоко въѣсть ся у тѣло и кости тутешного руского народа, що годѣ буде его знищити.

КОНКУРСЪ.

За Божою помочію начинаемъ другій рôкъ истнованя Першои Рускои Бурсы въ Америцѣ, задачею котрои есть выховати людей, що будуть вождами руского народа на новôй земли въ борбѣ до лучшои будучности.

До Бурсы тои буде приниматись хлопцѣвъ вôдъ 10 до 13. лѣтъ,*) а подане о принятє можна внести найпôзнѣйше до 10 вересня 1905 р. на руки Rev. Paul Tymkevich, 69 Linden Str., Yonkers, N. Y.

Кождый хлопець принятый до Бурсы мае привести зъ собою 4 пары бѣлизны, 2 убраня, 6 паръ шкарпитокъ и 12 хустинокъ.

Цѣна за удержане на оденъ мѣсяць установлена на $10, бѣднѣйшй однако, котрй не можуть тôлько платити, мають право тожь подаватись, а за нихъ буде въ части платити Народный Комитетъ.

Въ тôмъ роцѣ Бурсою буде управляти осôбный директоръ, котрого задачею буде наглядати бурсакôвъ такъ въ науцѣ, якъ и за наукою. Длятого пôсля науки въ англійской школѣ будуть учитись рускои мовы, рускои исторіи, стилістики, церковного и свѣтского спѣву, религіи, якъ також всѣлякихъ домашныхъ забавъ.

Безперечно въ сѣмъ роцѣ Руска Бурса въ Йонкерсъ буде ще высше стояти якъ се было минувшого року. Поминувши се, що товариство приняло на сей рôкъ директора, Руска Бурса вже набрала значѣня помѣжь рускимъ народомъ въ Америцѣ и певна рѣчь, що все ширшй и ширшй круги будуть нею занимати и пѣклуватись.

Задача суспôльности ясна: пôдперти сю нашу многонадѣйну институцію, а особливо матеріяльною помочею причинитись до дальшого еи розвою на славу усеи Руси.

Тожь зъ надѣею на могучій розвôй просвѣты въ рускôмъ народнôмъ дусѣ нашои пôдрастаючои молодѣжи смѣло впередъ! Най колись нашй дѣти передъ Богомъ и людьми засвѣдчать, що мы знали, якъ причинюватись до поступу нашого бѣдного руско-американьского люду!

Йонкерсъ, Н. И. 1 серпня 1905 р.
о. Павло Тимкевичь
Настоятель Бурсы.

*) Хлопцѣ, котрй були въ першôмъ роцѣ въ Бурсѣ мусять також подаватись о принятє и можуть бути приняти хотяй бы ихъ вѣкъ перевысшавъ 13 лѣтъ.

КОМПАНІСТЫ ГОТОВЙ.
Чи майнеры також готовй?

Компаністы, властителѣ угльовыхъ копалень въ Америцѣ, готують ся на всякій выпадокъ, щобы годно стрѣтити Цвѣтень 1906 року, коли ихъ теперѣшня згода зъ робôтниками закôнчить ся.

А що роблять майнеры?

Компаністы громадять величезнй запасы угля, щобы на выпадокъ страйку могли ихъ продати и добути потрѣбныхъ грошей для поборюваня страйкарôвъ.

Чи и майнеры громадять запасы гро...евй по своихъ касахъ и платять припадаючй на нихъ вкладки, абы въ разѣ страйку и безробôтя було на що опертись, було зъ чого жити?

Компаністы поступають всѣ однаково, и коли скôнчить ся теперь обовязуюча угода, кождый зъ нихъ буде одно и те саме говорити и робити. Всѣ компаністы тѣсно злученй зъ собою и стоять оденъ за всѣхъ а всѣ за одного.

Чи и майнеры всѣ злученй? Чи всѣ майнеры належать до юніи? Чи всѣ майнеры працюють для скрѣпленя свои орґанізаціи, щобы въ неѣ була сила поборювати юнію компаністôвъ, еслибъ була сего потреба?

Компаністы хочуть, щобы змусити майнерôвъ робити за менчу платню, если лишь се имъ удасть ся.

А майнеры чи рѣшились змусити компаністôвъ дати имъ бôльшу платню за 8 годинъ, вмѣсто теперь истнуючого 9 и 10 годинного дня працѣ?

Еслибъ выбухъ страйкъ, то компаністы певно выберуть зъ помѣжь себе одного чоловѣка, щобы поборювавъ сей страйкъ и будуть его у всѣмъ слухати якъ слухають жовнѣры своего генерала.

А майнеры, въ разѣ страйку, чи будуть усѣ слухати свого проводира Ивана Мичела?

Компаністы вже давно ладились, щобы коли скôнчить ся теперѣшна угода добитись того, чого имъ захочуесь.

А майнеры, чи також вôдъ давна готовились до борбы, що може розгорѣтись? Чи теперь готовй?

Отсе суть питаня, якй кождый хто працюе при углю повиненъ собѣ поставити и на нихъ собѣ самому вôдповѣсти.

Намъ здаесь, що не всѣ майнеры приготованй до борбы якъ належить. Въ деякихъ округахъ майнеры не приступають до юніи, думаючи, що юнія и безъ нихъ сильна, а грошѣ якй малибъ платити до юнійнои касы, вôдкладають на чорну годину... Люде, що такъ поступають, роблять дуже зле та шкодять собѣ самымъ и другимъ. До юніи мусить кождый майнеръ належати, если юнія мае бути силою, зъ котрою компаністы мусѣлибъ рахуватись, еслижь юнія не буде силою, то може втратити те, що при помочи двохъ великихъ страйкôвъ на компаністахъ вымогла, а що чоловѣкъ разъ втратить то не такъ легко вôдзыскати.

Ввиду сего обовязокъ кождого майнера ясный: самому належати до юніи и другихъ до неѣ притягати. Лишь тодѣ, коли кождый майнеръ сповнить сей свôй обовязокъ, може сподѣватись не погôршеня а полѣпшеня свои долѣ.

Заворушеня въ Росіи.

Севастополь 13 серпня. 43 ворохобникôвъ зъ корабля „Прутъ“, котрй на якійсь часъ прилучали ся були до революціонерôвъ зъ „Князя Потемкіна“ зôстало покараныхъ военнымъ судомъ. И такъ, чотырохъ зъ нихъ зôстало засудженыхъ на смерть черезъ розстрѣляне, трохъ на досмертну вязницю, 15 зôстало увôльненыхъ, а прочй засланй до рôжныхъ мѣсць въ Сибѣрь.

Петербургъ 14. Завтра прийме у себе царь на авдіенціи всѣхъ міністрôвъ. Буде зъ ними обговорювати справы мира и правдоподôбно також внутрѣшну ситуацію.

Киѣвъ 14. Доносять тутъ що на улицяхъ мѣста Житомира прийшло до поважныхъ робôтничихъ заворушень, а навѣть до проливу крови.

Петербургъ 14. Царь именувавъ комісію, котра мае дослѣдити причину соціяльныхъ и промысловыхъ заворушень въ балтійскихъ провінціяхъ. Комісія ся мае передовсѣмъ розслѣдити ситуацію въ Ридзѣ, Тевалю и Лѣбавѣ, де еще тревають заворушеня. Правительство хоче именувати ґенералъ-ґубернатора для балтійскихъ провінцій, котрый бы мавъ необмежену власть надъ мѣсцевыми урядами, на случай, если бы заворушеня въ протягу тыжня не устали.

Петербургъ 14. Давно вже ожидана проклямація царя, оповѣщаюча Росіи свободу, буде правдоподôбно доперва тогдѣ оголошена, коли переговоры зъ Японцями розôбють ся. Проклямація ся буде мала тогдѣ на цѣли выкликати середъ ширшихъ верствъ Росіи почуте патріотизму, котрый бы запевнивъ російскôй державѣ побѣду на поли войны.

Віборґъ, Фінляндія 15. Военный судъ, котрый судивъ Прокопа за се, що дня 21 липня застрѣливъ шефа поліціи віборскои, полковника Кремаренка, засудивъ його нынѣ на кару смерти черезъ повѣшене. Передъ судомъ не хотѣвъ Прокопъ нѣчого зôзнавати, и заявивъ, що лишь передъ фінляндскимъ судомъ буде зôзнавати. Такъ само заявили

всѣ свѣдки. Вчера вечеромъ велика товпа, зложена зъ 5000 народа урядила демонстрацію передъ домомъ ґубернатора, щобы въ сей способъ запротестувати против суджения Прокопа военнымъ судомъ. Въ наслѣдокъ грôзнои поставы мешканцѣвъ Вiборґа збôльшено та мошну вôйскову залогу.

Москва 15 Теперь вôдбувае ся тутъ конґресъ селянъ, въ котрôмъ беруть участь делеґаты зъ 22 ґуберній. Мѣжь иншими ухваливъ конґресъ слѣдуючій резолюціи: Заступники народа мають бути выбираній черезъ загальне голосоване; заступники народа мають мати власть установляти законы и контролювати державнй фінансы; народови мають бути вôдданй землѣ, що належать до державы, монастырѣвъ и другихъ релiґiйныхъ інституцій; школы мають бути независимй, вôдделенй вôдъ церкви.

Берлинъ 15. Доносять тутъ зъ Петербурга, що царь поважно захорѣвъ. Въ кругахъ державныхъ розôйшла ся поголоска, що царь хоче уступити зъ престола въ корысть своего сына. До часу його повнолѣтности мае бути установлена управа, зложена зъ трохъ членôвъ царскои родины, на чолѣ котрои стане великій князь Константинъ Константиновичь.

Петербургъ 16. Зъ Бѣлостока доносять, що прийшло тамъ до противжидôвскихъ заворушенъ. Зъ дому, въ котрôмъ мешкають Жиды, кинувъ хтось на вôйско бомбу. Сейчасъ вôйско окружило сей дôмъ и вымордувало всѣхъ жителѣвъ Жидôвъ.

Ченстохова 17. Якійсь незвѣсный чоловѣкъ въ брамы польского костела застрѣливъ двохъ полісменôвъ, при чѣмъ ранивъ одну жѣнку. Якъ разъ въ той часъ мала выходити зъ церкви процесія, отже середъ людей повставъ страшный переполохъ, всѣ зачали утѣкати и тиснутись, а кôлька особъ зôстало задушеныхъ въ стиску.

Петербургъ 17. Віце-адміралъ Кріґеръ, командантъ чорноморскои фльоты и контр-адміралъ Вишневецкій, его пôдначальникъ, зôстали зô службы звôльненй. Капітанъ Ґавевичь, командантъ корабля „Ґеорґій Победоносецъ" зôставъ именованый контр-адміраломъ.

Петербургъ 18. Дня 17 серпня выдавъ царь до народа слѣдуючій маніфестъ: „Російска держава буде скрѣплена черезъ тревалу солідарность царя зъ народомъ, и народа зъ царомъ. Порозумѣне царя зъ народомъ и згода суть великимъ моральнымъ чинникомъ, котрый въ протягу столѣть утворивъ російску державу, забезпечувавъ еѣ передъ нещастемъ и нападами и до нынѣшного дня вымостивъ еѣ дорогу до независимого духового и матеріяльного розвою. Въ нашôмъ маніфестѣ зъ дня 24 лютого, мы завôзвали всѣхъ вѣрныхъ сынôвъ вôтчины до єдности, щобы поправити орґанізацію державы. Мы посвятили ся задачѣ, выбиральнй и публичнй інституцій, зъ державными властями получити, щобы въ сей спосôбъ усунути всякй непорозумѣня, котрй такъ шкôдливо вплывають на правильный перебѣгъ національного житя. Царѣ нашй попередники всегда мали сю цѣль на оцѣ, а теперь надôйшовъ часъ, щобы ихъ добрй замѣры выповнити, и покликати зъ цѣлои Росіи выбраныхъ заступникôвъ народа, щобы имъ дати дорадчій голосъ въ оброблeню законôвъ, въ высшихъ державныхъ нарадахъ, въ контролѣ державного скарбу".

„Пôдчасъ коли мы стоимо на самодержавныхъ основахъ, то уважаемо за конечне, утворити „Государственну Думу" и подати реґулямінъ, пôсля якого она буде выбрана и правосильна для цѣлои державы зъ выѣмкомъ тыхъ краѣвъ, котрыхъ внутрѣшнй обставины вымагають другихъ розпоряджень. Народнй представителѣ зъ 50 ґуберній и вôйсковыхъ провінцій надъ Дономъ будуть такъ выбранй, щобы найпôзнѣйше въ половинѣ Сѣчня 1906 року могли зôбрати ся. Мы будемо старати ся, въ мѣру потребы часу и добра народа завести потрѣбнй змѣны въ державнôй думцѣ."

Царскій маніфестъ заключае въ собѣ еще рôжнй постановы, що до Думы. Народнй представителѣ будуть мали дорадчій голосъ въ справахъ державныхъ на основѣ и въ згодѣ зъ фундаментальными самодержавными законами. Народнй представителѣ будуть выбиранй на пять лѣтъ. Дума може бути розвязана черезъ царя еще передъ уплывомъ пять рокôвъ, и могуть бути переведенй новй выборы. Скликане Думы, часъ засѣдань и вôдложене залежить вôдъ царя. Выдатки на Думу покрывае царскій скарбъ. Президента и віцепрезидента міністрôвъ выбирають самй міністры. Президентъ міністрôвъ мае складати цареви справоздане. Члены Думы покорыстовують ся необмеженою свободою. Арештованй могуть бути доперва на жадане суду.

Война на Сходѣ.

Парижъ 13 серпня. Розôйшла ся тутъ поголоска, и то вже другимъ наворотомъ, що Японцѣ задумують выслати свою фльоту на балтійске море и звôдтамъ будуть бомбардувати російскй порты, на случай, коли бы Росія не згодила ся на услôвя мира.

Петербургъ 14. Японьскй военнй кораблѣ затопили на Охоцкôмъ мори два російскй кораблѣ а оденъ державный пароходъ „Ретивізъ" острѣлювали. Капітанъ и залога „Ретивіза" въ части ранена, въ части убита. Здаеть ся, що Японцѣ высадять свое вôйско на сушу. Мешканцѣ Охотска утѣкають въ глубину краю и лишають мѣсто безъ оборони.

Депеша зъ Ґунтсулінґъ доносить, що маршалокъ Ояма стягае свои вôйска зъ Манджуріи, щобы скрѣпити свои силы въ Кореѣ.

Въ вôйсковыхъ шпиталяхъ въ Гарбинѣ находить ся 1200 жовнярôвъ, котрй повôдрѣзували собѣ вказуючій палець правои руки, щобы въ сей спосôбъ стати неспосôбными до дальшои вôйсковои службы.

Токіо 14. Російскй вôйска, що находять ся на другôмъ боцѣ рѣки Шуменъ, цофають ся, щобы въ сей спосôбъ уникнути битвы въ пôвнôчнôй Кореѣ.

Ґадзайдани, Манджурія 14. Въ суботу, дня 12 серпня рано, посунули ся Японцѣ зъ прорѣзу гôрского Янґда на передъ. Сила ихъ була невелика, лишь два батальоны. Росіяне цофнули ся въ добрôмъ порядку.

Петербургъ 14. Дня 17 серпня выѣжджае на поле вôйны 16 корпусъ російскои арміи.

Токіо 15. Адміралъ Каташаока выславъ вôддѣлъ своеи фльоты зъ розказомъ бомбардувати російскй укрѣпленя на розѣ Лазаревъ и заняти въѣздъ до рѣки Амура. Залога японьскихъ кораблѣвъ высѣла на сушу.

Мѣжь Токіо а Сахалиномъ курсують вже правно японьскй пароходы,

Петербургъ 18. Царь пôславъ телеґраму ґен. Лiневичеви въ котрôй высказуе йому свое признане за услуги положенй коло вôтчины и заразомъ завзывае його, щобы на всьо бувъ приготованый. Ґенералы Мищенко и Рененкамфъ зôстали именованй корпс-комендантами.

Мировй переговоры.

Петербургъ 13 серпня. Говорять тутъ, що повновластники въ Портсмавтъ теперь надъ тымъ застановляють ся, якбы се зробити, щобы ся неудача мира не зашкодила славѣ Рузвелта, котрый мавъ той намѣръ, щобы обѣ стороны погодити. Деякй кажуть, що найблисше засѣдане конференціи буде вже послѣдне. Японцѣ закидають Росіянамъ, що они не гарно поступили, бо вывѣдали ся вôдъ нихъ про услôвя мира, оголосили се публичне, а теперь правдоподôбно розôбють зборы.

Портсмавтъ 13. Кôлькохъ представителѣвъ банкирскихъ фірмъ въ Ню-Йорку, мае тутъ завтра приѣхати, щобы нарадитись зъ Віттымъ и Розеномъ въ справѣ позички, яку Росія хоче затягнути въ Америцѣ.

Зъ того вносять, що Росія готова остаточно въ крайнôй потребѣ заплатити кошта военнй Японцямъ. Що Росія давнѣйше носила ся зъ гадкою затягнути пожичку въ Америцѣ, свѣдчить о тôмъ ся обставина, що Муравѣвъ, котрый бувъ первѣсно именованый першимъ повновласникомъ, лишь тому зôставъ заступленый Віттымъ, бо Витте е заразомъ и дипльоматъ и фінансістъ.

Токіо 13. Вôдъ японьскихъ державныхъ урядникôвъ и словечка не можна довѣдати ся, якъ стоить справа зъ миромъ. Японьскй часописи подають найрôжнороднѣйшй вѣсти. Сумнѣвы, що до успѣшного закôнченя мировои конференціи множать ся. Публика ожидае нетерпеливо взновленя военныхъ операцій въ Манджуріи.

Портсмавтъ 14. Нарады мировыхъ повновластникôвъ надъ 12 точками условій мира, пошли вже о стôлько на передъ, що три першй точки зôстали вже въ той спосôбъ залагодженй, що Росіяне на нихъ згодили ся. Перша точка була, що Японцѣ будуть мати переважный вплывъ на Корею; друга, що Росія стягне свои вôйска зъ Манджуріи, а трета точка забезпечуе політично-територіяльну ненарушимôсть Китаю, такъ зо стороны Япону, якъ и Росіи. Згôд не положене тыхъ трохъ першихъ точокъ е неначе запорукою, що мировй переговоры закôнчать ся успѣшно. Конференція повновластникôвъ розпочала ся 10 хвиль передъ десятою годиною рано и тревала до годины першои. Вôдтакъ наступивъ обѣдъ. Ѣдальня находить ся напротивъ конференційнои салѣ. Японьскй и російскй повномочники ѣдять разомъ. Такожь заступникъ державного секретаря Пірсъ, зо своими людьми бере участь въ обѣдахъ. Передъ ранѣшнымъ засѣданемъ участники конференціи дали ся фотоґрафувати.

Участники конференціи достають щоденно зо всѣхъ сторôнъ Америки и Европы многй листы, въ котрыхъ мѣстять ся рôжнй порады и вказôвки що до мира. Не бракуе такожь листôвъ зъ прозьбою о фотоґрафіи и пôдписы повномочникôвъ.

Токіо 14. Японьскй часописи высказують ся дуже песимістично про конференцію въ Портсмавтъ. Одна японьска часопись пише: На перебѣгъ конференцій въ Портсмавтъ не можна покладати жадныхъ надѣй. Єслибы Вітте заключивъ миръ на пôдставѣ японьскихъ предложень, то стрѣтивъ бы ся зъ великою опозиціею на царскôмъ дворѣ, и хто знае чи не бувбы позбавленый ласки царя и правительства.

Друга часопись пише: Мы не вѣримо въ успѣхъ конференціи такъ довго, якъ довго Росія руководить ся незнанемъ японьскои державы. Росія все еще думае, що продовженемъ вôйны обезсилить Японъ. Якъ довго Росія буде въ сей спосôбъ думати, такъ нѣколи не згодить ся на японьскй предложеня.

Петербургъ 15. Переговоры мировй йдуть дальше на передъ. Точныхъ вѣстей зъ нарадъ повновластникôвъ нема. Надъ пятою точкою условій, се е вôдступленемъ Сахалину Японіи, не прийшло мѣжь Росіянами и Японцями до згоды. Росіяне нѣякъ не хочуть згодити ся на територіяльне зменшене своеи державы. Щобы не спиняти нарадъ, точку сю вôдложено на конець нарадъ. Росіяне згодили ся на те, щобы Японъ мавъ переважнй вплывы на Кореею, однакъ застерегли собѣ зносины торговельнй зъ Кореѣ. Такожь згодили ся Росіяне на опущене Манджуріи. зъ тымъ однакъ, що и Японцѣ стягнуть свои вôйска зъ Манджуріи. Пôсля обѣду приступили повномочники до нарадъ надъ шестою точкою. Японцѣ домагають ся, щобы тй російскй кораблѣ военнй, котрй утѣкли до чужихъ портôвъ, именно до Манилѣ, Санъ Франсиско, Шанґаю и Чіфу, зôстали выданй Японцямъ.

Справу сю порѣшено въ сей спосôбъ, що по укôнченю вôйны ме зôбрати ся комісія зложена зъ представителѣвъ Спол. Державъ, Росіи, Япону и Китаю, и ся комісія розсудить, що зробити зъ російскими кораблями.

Портсмавтъ 16. Вчерашне засѣдане мировыхъ повновластникôвъ занимало ся семою и осьмою точкою условій. Розходило ся имъ о те, щобы зелѣзна дорога вôдъ Гарбина по Портъ Артура належала до Япону. Росіяне нѣякъ на се не хотѣли пристати, кажучи, що ся зелѣзна дорога се приватна власнôсть, отже они не мають права нею розпоряджати ся. Точку сю вôдложено на кôнцевй нарады. Такожь нѣякъ не хотѣли згодитись Росіяне на обмежене своеи морскои силы на всхôдныхъ водахъ. И сю точку вôдложено.

Въ загалѣ на конець лишено найтяжшй услôвя, о котрй правдоподôбно розôбють нарады. Услôвя тй суть: Вôдшкодоване военне; вôдступлене Сахалина; вôдступлене кораблѣвъ военныхъ, що находять ся въ чужихъ портахъ, и обмежене морскои силы Росіи на водахъ Далекого Сходу.

Портсмавтъ 17. Єсли не зайде яка перешкода, то правдоподôбно завтра закôнчать ся мировй переговоры. Вже майже всѣ точки перейшли повновластники, котрй були лекшй, тй приняли, а тяжшй вôдложили на конець. Справа военного вôдшкодованя, е може найтяжшою зô всѣхъ условій. Росія не хоче дати нѣ цента военного вôдшкодованя. Японъ знова на крокъ не хоче вôдступити вôдъ своихъ домагань. Росіяне кажуть, що они вже досыть показали уступчивости, принимаючи другй тяжкй услôвя. Японцѣ знова кажуть, що ихъ домаганя суть найменшй, якй они могли поставити, тому нѣчого зъ нихъ опустити не можуть. Чи буде заключеный миръ, чи нѣ, поки що нѣхто нѣчого певного сказати не може.

Портсмавтъ 18. Предметомъ нынѣшныхъ нарадъ було вôдступлене Росіянами Сахалину. Російскй повномочники нѣякъ не хочуть згодити ся на зменшене територіяльне Росіи. Черезъ страту Сахалина, значѣне Росіи на всхôднôмъ побережу Азіи вовсѣмъ бы упало. Владивостокъ, якій бы лишивъ ся въ рукахъ Росіи не мае жадного значѣня.

Найблисше засѣдане вôдложено до вôвторка 22-го серпня и того дня мае рѣшити ся, чи миръ буде заключеный, чи буде дальше вôйна. Засѣдане се тому вôдложено ажъ на 22, щобы повновластники мали часъ порозумѣти ся зо своими державами.

Допись.

Зъ Desloge, Mo.

День 6-го Августа бувъ досить славнымъ про насъ, понеже того дня першій разъ вырушилисьмо въ повнôй парадѣ пôдъ американьскимъ прапоромъ. Въ парадѣ брало участь наше Братство св. Й. Хрестителя, вôддѣлъ Союза 50, и Брацтво св. Ап. Петра и Павла, число О. Р. Бр. 24. О десятôй годинѣ зôйшлисьмо ся на призначене мѣсце въ St. Francois, а звôдтамъ обидва Братства машерували до Desloge, до айриского костела, де нашъ священикъ о. Чаплиньскій вже чекали на насъ и красными словами привитали оба Братства. Пôдчасъ Службы Божои вôдбуло си посвячене вôдзнакôвъ братскихъ и о. Чаплиньскій выголосили поучаючу проповѣдь о Братствахъ.

Дасть Богъ, що такъ наша славнôсть, якъ такожь наука нашого о. духовного отворить очи тымъ, що еще не належать до жадной орґанізаціи, а въ короткôмъ часѣ наше Братство може о много членôвъ збôльшитись.

По Службѣ Божôй забавилисьмо ся по братерски, оба Братства, почѣмъ вôдбулась складка на покрыте коштôвъ и звыжь 16 дол. офѣровали Братя на церковь.

Притôмъ мушу сказати, що зъ тыхъ людей, що суть на нашихъ плейзахъ не знаю чи четверта часть належить до Братствъ. Однй кажуть, що перше мусять довгъ сплатити въ краю, бо думають, що якъ бы до до Братства приступили, то бы мусѣли великй грошѣ выдавати, другй нерозумѣють що то орґанізація, ему дармо толковати, третй знову недбалй, они мыслять, що если достане на пейду 20 дол., то все и грошѣ будуть мати и здоровй будуть, а на тôмъ всѣ ся мылять.

Я думаю, що день 6-го Августа опамятае тихъ людей, понеже на свои очи видѣли що то есть Братство а на уха чули, яку силу мае Братство и на що оно есть. Запрашаю Братôвъ Русинôвъ зъ нашихъ плейзôвъ, абы прибували численно на нашй мітинґи, котрй вôдбуваютъ ся въ першу Недѣлю по першôмъ въ домѣ секретаря нашого Братства св. Йоана Хрест.

Т. Ревакъ, секр. Братства.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касієръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко, OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря........Иос. Кульчицкій, BALTIMORE, Md.

Заст. касієра............А. Янковичь, MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій.............Trauger, Pa.
К. Кобанъ.................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько.................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій..........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Ник. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ............Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейсѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшѣ поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣчи.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

†

ПАВЛО ОСѢРАКЪ, членъ Р. Н. Союза, вѣд. 46 Plymouth, Pa., упокоивъ ся 9-го Августа б. р. Покойный походивъ зъ Галичины, села Прибышовъ, пов. Сянокъ.

Вѣчная память!

Рухъ въ вѣддѣлахъ Р. Н. С.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членовъ въ мѣсяцяхъ Августѣ и Септембрѣ братство св. Василия Великого, вѣддѣлъ Союза 19, въ Priceburg, Pa. Просимо всѣхъ щирыхъ Русиновъ, котрѣ мешкають недалеко Прайсбурга, не забувати о доброй нагодѣ и приступати до нашого братства и до Р. Н. Союза. Памятайте братя и на заднѣ колеса, не лемъ все на переднѣ, бо звѣдки вѣтеръ повѣє то все новину принесе, що неодного вже Русина збило въ роботѣ, що не належавъ до жадноі организацій, а потому нашѣ Русины складали по пару центовъ, щобы похоронити небощика. То ганьба и встыдъ для насъ Русиновъ, щобы мы жебрали якъ стане ся дакая пригода, а рускѣ братства сутъ всюды, куды окомъ глянє. Богато такихъ Русиновъ є, що не хотять до братства належати, лемъ до готелю. Єще разъ напоминаю, що будемо принимати цѣлкомъ безъ вступного. Приступайте до нашого братства.

Стефанъ Сисакъ, секретарь, Box 220, Priceburg, Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство св. Арх. Михаіла в Elmira Heights, N. Y., відд. Союза 8, буде мати річний мітинг дня 27-го Августа, 1905, початок о години першій по полудни. Кождий член того братства мае ся явити в означений час. На тім мітингу буде ся читати доходи і розходи і буде ся вибирати новий уряд. — Василь Юрчак.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство Благовѣщеня Пресвятои Богородицѣ, вѣд. 120 въ Spangler, Pa., буде принимати 28-го Августа 1905 новыхъ членовъ за половину вступного. При тôмъ справляємо того самого дня першій великій БАЛЬ, котрый зачне ся о 2-ой годинѣ пополудни. Баль сей вѣдбуде ся въ гали коло айриского костела. Запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русиновъ и Русинки зъ Спанглеръ и околицъ на сей баль; буде грати добра музыка. За забаву, перекуски и напитки ручить Комітетъ:

Ник. Тракало, предсѣдатель,
Мат. Смаржъ, контрольоръ,
Гр. Бисюганъ, касієръ,
Михайло Белей, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo., вѣддѣлъ Союза 14, буде мати квартальный мітингъ въ Недѣлю, 3-го Септембра, 1905. Початокъ о годинѣ 3-ой пополудни. На той мітингъ кождый членъ того братства мае ся появити на означеный часъ. На тôмъ мітингу буде ся радити о дуже важныхъ справахъ братскихъ, задлатого нехай кождый членъ прийде на той мітингъ, бо котрый не прийде, то безъ жадной вымовки мусить заплатити 25 центовъ кары.

За Урядъ Братства:
Анд. Сернякъ, предсѣдат.,
Григорій Копча, секретарь,
Ал. Валевскій, касієръ.

ЧИТАЙТЕ!

Дня 10-го Септембра вѣдбуде ся трикварталный мітингъ братства Успенія Пресв. Богородицѣ въ Алегені, Па., вѣддѣлъ 56 Р. Н. Союза. Всѣ члены того братства мають явити ся въ мітинговой гали точно о годинѣ 1-ой пополудни подъ карою 50 цнт., а вѣдтакъ буде контроля книжокъ братскихъ и рахунки за минувшихъ 9 мѣсяцѣвъ. Кождый членъ мае выплатити свой довгъ такъ мѣсячный якъ и карный, не зволѣкати до рôчного мітингу, бо теперь робота иде дуже добре. Будуть до обговореня дуже важнѣ справы, котрѣ кождого члена мають заинтересовати. Такъ само буде ся принимати новыхъ членовъ. Отже просимо и тыхъ прийти, котрѣ ще до жадного братства не належать, а мы васъ радо приймемо.

Урядъ братскій.

ДО ВСѢХЪ РУСКИХЪ

дѣвчатъ и членкинь Сестр. Братства св. Ольги въ Ню Йорку на долѣ мѣста.

Дорогѣ Сестры!

Отсимъ повѣдомляю всѣ нашѣ рускѣ дѣвчата въ Ню Йорку (долъ мѣста), що дня 10-го Вересня (Септембра) въ Недѣлю о 5-ôй годинѣ вечеромъ, вѣдбуде ся великій незвычайный мітингъ Сестричного Братства св. Ольги въ Ню Йорку (долъ мѣста) въ домѣ мѣсцевого секретаря Сестр. Бр., Якова Лошкова, пôдъ нумеромъ 239 E. 3d Str. (трета улиця). Взываю отже всѣ сестры, давнѣ членкинѣ и всѣ рускѣ дѣвчата, котрѣ ще не мали способности статись членкинями того Братства, щобы конче всѣ на той мітингъ посходили ся на означеный часъ, бо будемо радити о важныхъ справахъ, цѣкавыхъ и корыстныхъ для всѣхъ дѣвчатъ. Новѣ сестры будемо на тôмъ мітингу принимати до Братства безъ вступного.

За головный выдѣлъ Сестричного Братства св. Ольги въ Америцѣ

34-35 С. Калакука.

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що братство св. Й. Хрестителя въ Бофало, Н. Й. устроює БАЛЬ на доходъ братства. Баль вѣдбуде ся на Labor Day дня 4-го Септембра 1905, на гали у Марцѣнка, 435 Амгерстъ стрітъ. Початокъ о семой годинѣ вечеръ. Просимо всѣхъ Русиновъ, щобы прийшли на нашъ баль. Буде красна музыка и забава.

Комітетъ: Н. Серединьскій, Панько Мацко, Н. Лещишинъ.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

на доходъ Рускои Церкви св. Ап. Петра и Павла въ Ансонии, Конн. вѣдбуде ся дня 4-го Септембра с. р. въ Нѣмецкой Гали на Мейнелъ стрітъ. Початокъ о 1-ôй годинѣ пополудни. Вступъ лишь 25 цнт. На той баль запрашаємо всѣхъ Русиновъ якъ найсердечнѣйше, щобы прийшли до насъ и вразъ зъ нами красно забавили ся. Музыка буде добра, також и перекуска, напитки: пиво, сафтъ и иншѣ кромѣ виски. Вы, Русины, зъ далекихъ плейсовъ не забудьте о насъ, нехай кождый на сей баль стараєся прийти.

Комітетъ Церковный:
М. Грицко, предсѣдатель, К. Горбаль, секретарь.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ кревныхъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошенє наперед.

ШУКАЮ МОГО ВІТЦЯ

Николая Фанок з Лукова, п. Лѣско. Був послідними часами в Braddock, Pa. Хто-би знав про нього, або єсли він сам довідае ся, що я про нього питаю — най напише на адресу: 31-34

Антоніо Фанок, Northampton, Pa.

ДЕ ЄСТЬ?

Аманъ Василь, 20 лѣтный парубокъ. Приѣхавъ до Канады 3 роки тому назадъ. Бувъ черезъ рôкъ въ Copper Cliff, Ont. опôсля въ Fort William и Winnipeg, а вôнци выбравъ ся мабудь до Бритишъ Коломбіи и вже рôкъ якъ нема чутки про него. Хтобы знавъ де вôнъ є, зволить написати на адресу:

Wasil Buczkowski, Box 5, Fort William, Ont. Canada. 33-34

ГЛЯДАЮ СВОГО БРАТА

Якова Петровского, зъ Галичины, села Мыслатичь, повѣта Мостиска. 2 роки тому якъ поѣхавъ до Канады. Хто бы о нѣмъ знавъ або вôнъ самъ, нехай дасть знати до его брату: Илько Петровскій, 72 West Str. AUBURN, N. Y.

ШУКАЄ МЄСЦЯ

Украинець зъ Холмщины, народный учитель; грає на скрипцѣ, може вести хоръ, умѣє дяковство. Хто бы потрѣбувавъ такого чоловѣка, зволить вôднестися до редакціи „Свободы". —34

НА ПРОДАЖЬ

въ дуже добрôмъ станѣ ГРОСЕРИЯ И БУЧЕРНЯ.

Голоситись:
Mr. P. OBUCH
22 Washington Str.,
31—34 YONKERS, N. Y.

ХОЧУ ЖЕНИТИСЬ,

маю 25 літ, роботу маю сталу, зароблю денно 2.50 і до 3 дол., готівки маю $600. Глядаю чесної рускої дівчини в віці до 20 літ і щоби уміла по руски читати. Прошу зголоситись листовно і прошу залучити свою фотографію а я на жаданє пішлю свою. Адреса моя: Петро Стецевич, 517 Cabot Way, S. S. PITTSBURG, PA.

Жертвы на Революц. Украиньсну Партію.

Попередно зложено	52.55
М. Й. П.	1.00
Сп. И. Сѣмковъ, Billmeyer, Pa.	1.00
Н. Н.	5.00
Н. Н. McAdoo, Pa.	1.00
Верниволя	5.00
Йос. Сенюкъ, Taylor, Pa.	5.00
А. С-а зô Скрентонъ, Па.	1.00
Разомъ	$71.55

Всякі дальші жертвы на сю цѣль просимо присилати на адресу: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Дня 16-го Ав. 1905 выслано зъ повысшои сумы на руки закордонного Комітету $40.74. *Редакція.*

Товариства Руских Патріотів горою!

Ся патріотична організация розвиваесь, як на початок, дуже красно. Щирі патріотичні душі лучать ся в сотні для власного образованя і для плеканя любови до всего що свое щиро руско-народне.

Новоприступаючі члени складають зараз датки на народні цілі і так дають доказ свого патріотизму не лише словом, але і ділом. Вони відразу порозуміли, що без матеріальної помочи всяке хотьби найкраще діло, найрозумнійша гадка мусілаба змарніти і згинути. Где тілько утворить ся кружок, зараз присилають жертви. Кромі вписових вже Відділів, прислав сими днями Відділ ч. 1. Олифант, Па. кsоту $33.95, а то від Патріотів 1. Відділу $5.95, а з 2 Акафістів, відправлених через о. Струтинського, $28.00. Честь і слава най буде Олифантцям, що не лише числом, але і жертволюбием йдуть вперед.

Честь і слава най буде Филадельфійцям і Бофалцям, що так скоро поорганізувались і поспішили з посилкою своїх датків!

Повідомляю, що і по других містах вже організуються нові Відділи і в короткім часі оголосить ся імена тихже. Одні питають за статутами, другі за відзнаками, треті за інформаціями — словом почав ся великий рух і нарід горне ся цілим серцем до нової патріотичної Організациі. Видко Американьска Русь відчула душею потребу сего Братерства Народного.

Народний Комітет, яко Головна Управа товариств, складає щиру подяку організаторам за їх труд, а Братям Патріотам за то, що пішли за їх голосом і просять ширити сю ідею від хати до хати!

Ставайте в ряди дальші Відділи!

о. Іван Велигорський, секретар.
112 Beaver St. New Britain, Conn.

Сьпівцеві.

Коли ти хочеш, щоб твій сьпів
Нам серце й душу зворушив,
Співаче рідний, то сьпівай
Про нещасливий рідний край,
Сьпівай про наші кайдани,
Про те, як гнітять нас вони,
Щоб наша безліч мук і лих
Озвала ся в піснях твоїх!

Про стоптаний народ сьпівай,
Про те, що наш безщасний край
Усім роскоші, тільки нам
Він пеклом ставсь, його синам;
Що вбито волю у тюрмі,
Що працьовник в тяжкім ярмі
На праці силу загубив,
Робивши вік на глитаїв.

Але кажи й про волю ти,
Про те, як долі досягти,
Про те, що зникнуть кайдани,
Що краю рідного сини
Не себе вже — не на чужих —
Посіють на ланах своїх;
Що будуть люде та брати
Там, де раби були й кати.

Сьпівай! до бою й праці клич!
Огонь палкий і гострий міч
Хай буде твій живущий сьпів,
Щоб той огонь серця палив,
Щоб пута міч рубав тяжкий!
О, гострий міч, огонь палкий
І бурь, що наступають, грім
Хай в сьпіві чуєть ся твоїм!

Леонид Яворенко.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.

24	Ч.	Евпла, Клявдія
25	П.	Фотія и Аникиты
26	С.	Максима, Ипо[illegible]та
27	Н.	10. по Сош. Теодозія
28	П.	Успене Пр. Богород.
29	В.	Образа Господ. Діом.
30	С.	Мирона

— 158 ЛѢКАРѢВЪ-Полякôвъ въ Галичинѣ выдало вôдозву до польскои суспôльности, абы перестала уживати алькоголѣвъ, зъ отсихъ мотивôвъ: 1) Науковѣ доселѣды выказали, що алкоголь уживаный навѣть въ умѣреной скôлькости выкликує забуреня въ чинностяхъ мозку, поражує силу волѣ, зменшує критичный погляд, притупляє змыслъ етичный и естетичный, вôнци ослаблює силу володѣня надъ собою. Такій вплывъ алькоголю приневолює уважати его за отрую: тому его не повинно ся зачисляти до вôдживляючихъ средствъ. 2) Наука ствердила, що наслѣдкомъ уживаня алкоголевыхъ напиткôвъ значно тратить наше тѣло на вôдпорности супроти хоробовыхъ бацилѣвъ всякого рода, и черезъ те вкорочує ся людске житє. Въ дальшихъ точкахъ вôдозва звертає увагу на небезпеченство дегенерациі людскости, бо вже починають жѣнки запивати ся. Дальше вычислює ся тамъ всякѣ нещастя, якѣ є наслѣдками уживаня алкоголю. Зъ помѣжъ 158 лѣкарѣвъ пôдписаныхъ пôдъ вôдозвою, є 67 зъ Львова. Якъ видно, зъ одноѣ стороны ведуть Поляки въ Галичинѣ акцію въ ширеню безглядной абстиненціи вôдъ алькоголевыхъ напиткôвъ мѣжь польскою суспольностію а зъ другои стороны будують горальнѣ, якъ было чимъ заливати руского мужика въ „свентей карчме".

— ЧИСЛО горалень въ Галичинѣ. Пôсля послѣдныхъ статистичныхъ выказôвъ есть въ жовкôвскôмъ окрузѣ найбôльше горалень, бо 92, по тôмъ слѣдуе Тернопôль 81, Бережаны 77, Чортковъ 68 и т. д. Найменше горалень е въ новосанчѣвскôмъ повѣтѣ, бо лишь 8. Найбôльше броварôвъ есть въ ярославскôмъ 13 а найменше въ жовкôвскôмъ повѣтѣ 2. Сумно воно, що въ горальняхъ такъ переду́е сходна руска часть Галичины; горальнѣ то не читальнѣ и повинни бы въ теперѣшныхъ часахъ постепенно зменшати ся.

— ОДЕСКА полiція попала на слѣдъ великого сприсяженя, въ котре замѣшанѣ многѣ особы, що займають вызначнѣ становища. Выкрито три фабрики бомбъ въ рôжныхъ точкахъ мѣста, 267 готовыхъ бомбъ, а 500 ненапоненыхъ, великѣ припасы выбухового матеріялу и т. д. Найдено при заговôрникахъ паперы улекшуючѣ выкрите многихъ членôвъ революцiйнои партиі въ полуднёвой Росіи. Арештовано 70 особъ, мѣжь ними кôлька урядникôвъ.

— „КАНАД. ФАРМЕР" дальше выходить въ збôльшенôмъ форматѣ, якъ давнѣйше. „Слово" канадійске задля страйку робôтникôвъ не появилось.

— НА БУДОВУ Руского Народного Театру у Львовѣ въ Галичинѣ, зложено въ линии 1905 р. 2.317.57 коронъ.

— ВЖЕ вийшла 16 та книжочка „Слова" п. з. „Стародавнѣ казки и оповѣданя"; книжочка са коштує 15 центовъ. Хто передплачує книжочки „Слова" на цѣлый рôкъ, платить лише $1.50, за що достає кождого мѣсяця одну цѣкаву книжочку.

Збирайте грошѣ на „Руску Бурсу"

Всячина.

СТРАШНА СТАТИСТИКА.

Внутрѣшнй розрухи въ Росіи, якй представляють ся въ своѣй цѣлости, якъ борба противного вôйнѣ населеня и жадныхъ свободы народôвъ противъ бюрократіи и царату, выказують ось якй страшнй цифры поединчихъ и масовыхъ убійствъ, якй зъ кождымъ днемъ еще збôльшають ся и ростуть:

Одескій оберполіцмайстеръ Ґоловінъ тяжко раненый стрѣлами зъ револьвера. Справця Шпільманъ повѣшеный.

В. кн. Серґій гине вôдъ бомбы. Справця Калеевъ повѣшеный.

Ґубернаторъ Уфы, Соколовскій, раненый тяжко; справця незнаный.

Пять уланьскихъ офіцирôвъ въ Варшавѣ заштилетованыхъ; справцѣ незнанй.

Шефъ поліціи въ Бѣлôмстоцѣ гине вôдъ бомбы; справця незнаный.

Полковникъ Проґубінкій, начальникъ сухомского повѣту застрѣленый въ Петербурзѣ; справцѣ незнанй.

Поліцмайстеръ Миньска Гафенберґъ застрѣленый; справця незнаный.

Выборскій ґубернаторъ Мясоедовъ тяжко раненый; справця незнаный.

Полковникъ жандармеріи въ Киѣвѣ Спірідоновъ застрѣленый; справця незнаный.

Полковникъ жандармеріи въ Нижнôмъ Новгородѣ Ґолубовъ застрѣленый; справця незнаный.

Комісарь поліціи въ Лоди, Морґуновъ, тяжко раненый револьверовыми стрѣлами; справця незнаный.

Инспекторъ поліціи въ Тифлісѣ Чіквайне тяжко раненый; справця незнаный.

Бомба, кинена на патрулю въ Варшавѣ; справця незнаный.

Бомба, кинена до циркулу на Празѣ въ Варшавѣ; справця повѣшеный.

Варшавскій поліцмайстеръ бар. Нолькенъ тяжко раненый; справця втѣкъ.

Кн. Навашідзе, ґубернаторъ Баку, застрѣленый; справця незнаный.

Елисаветпольскій віцеґубернаторъ Андреевъ заштилетованый; справця незнаный.

Городоначальникъ Тифлісу Сахаровъ заштилетованый; справця незнаный.

Комісарь поліціи Шаталовичь въ Лоди убитый бомбою; справця повѣшеный.

Комісарь поліціи Сарана въ Варшавѣ пострѣленый; справця втѣкъ.

Богуславскій, исправникъ на Кавказѣ, заштилетованый; справця втѣкъ.

Дальше иде пѣснайцять высшихъ и низшихъ урядникôвъ поліціи, убитыхъ або тяжко пораненыхъ на Кавказѣ, въ польскôмъ королѣвствѣ та въ надбалтійскихъ провінціяхъ. Справцѣ всѣхъ тыхъ замахôвъ втѣкли передъ карою.

Навôдворѣтъ правительство вôдобрало жите въ Петербурзѣ въ сѣчню коло 2.000 людей, въ Варшавѣ въ сѣчню 400, въ Баку, въ лютôмъ 1.000, въ Варшавѣ черезъ цвѣтень — май 100, въ Лоди въ червни 400, въ Балтѣ въ маю 200, въ Севастополи 150, въ Одесѣ 2.500, на Кавказѣ 3.000, въ иншихъ мѣсцевостяхъ коло 500 людей.

Разомъ упало до теперь въ революціи коло 13.250 людей зъ руки правительства на улицяхъ зревольтованыхъ мѣстъ, не числячи арештованыхъ, выгнаныхъ, повѣшеныхъ и пропавшихъ безъ вѣсти.

СУЧАСНЕ УКРАИНЬСКЕ СЕЛО

въ нынѣшнôй порѣ „вызвольного руху" въ Росіи з'ображае ось якъ дописувачь дневника „Полтавщина": „Село (авторъ мае на думцѣ одно село въ Полтавщинѣ) прокидаеть ся вôдъ ненадѣйного шуму, що долѣтае до него зъ дальшихъ сторôнъ, розбудилось и стало протирати очи. Темне наше село, страхъ темне. Але свѣтъ законною и иншими дорогами вже прорвавъ ся до него. Село зрозумѣло одно: родить ся нове жите, и перше питане, яке воно собѣ завдало, се питане, яке вôдношене мае воно до сучасного „вызвольного" руху. И не може глухе, темне село второпати сего питаня: знае, що воно темне, и стало прагнути свѣтла, правдивого свѣтла, котре розкрыло бы ему правду про се, що дѣеть ся довкола, и пояснило, якъ ему выбрати ся зъ того невольничого, гôркого положеня... Якъ слѣдувало надѣяти ся, село займають передовсѣмъ питаня економічнй. Але видко й се, що село пôзнало свою нездôбнôсть розôбрати ся въ тыхъ питаняхъ по причинѣ своеи необразованости. И зрозумѣло село, що лише просвѣта, свобôдна чиста наука може его вывести на дорогу нового лѣпшого житя. Село прагне свѣтла, живого слова. Въ одномъ селѣ я бачивъ народного учителя, що безъ всякихъ пояснень читавъ селянамъ ґазеты. Кобы вы бачили, зъ якою пошаною вôдносять ся до него въ селѣ, якими щиродячними поглядами проводять его! Коли въ святочный день ходить по селѣ, его просять: „Оповѣдайте що, будь ласка, абы правду". — „Та про що вамъ оповѣдати? Нѣчого нового нема" — вôдмагаеть ся учитель. — „Хоть про що небудь балакайте, абы слова були гарнй!" — просять его. А видѣли вы, зъ якою жаждою слухають и читають въ селѣ не ґазеты, а кусники, вôдрывки ґазетъ? Недавно я зайшовъ до шевця. Хтось принѣсъ направити черевики, завиненй въ стару ґазету. Селянинъ, що тамъ сидѣвъ, хопивъ кинену та змяту ґазету и ставъ еѣ оглядати зô всѣхъ сторôнъ. „Вôнъ грамотный?" — спитавъ я його. — „Де тамъ!" вôдповѣвъ вôнъ сумно. — „Та хочь такъ подивлю ся, тутъ же слова... А сынокъ вже дома прочитае"... Въ другôмъ селѣ знакомый менѣ хуторянинъ займае ся селяньскими дѣтьми. Батьки старали ся по змозѣ нагородити его трудъ, а о безплатнôмъ научаню й чути не хотѣли. И все дѣтей набрала ся велика купа. Разъ зайшовъ при менѣ до того хуторянина селянинъ зъ сыномъ. — „Вôнъ учить ся въ школѣ — каже — и мовъ не дурный, а нѣякъ не розумѣе нѣчого. Навчѣть его, будь ласка, по простому, щобъ хочь не такій дурный бувъ, якъ я. Мы вже старй и такъ проживемо, а дѣточки нашй були-бъ розумнѣйшй"... Въ нашôмъ мѣсточку два роки тому вôдказали ся вôдъ „міністерскои" школы; теперь нетерпеливо ждуть, коли предложать еѣ будову. Та що примѣры! Приглянньте ся, прислухайтесь житю села, а побачите, якъ жажде воно свѣтла. Село зрозумѣло правду, що „въ просвѣтѣ и борбѣ може здобути свое право", борба безъ просвѣты неможлива, а просвѣта се свобôдне, всѣмъ доступне освѣдомлене нового поколѣня, що буде мусѣло повести нове жите, свѣтлѣйше и розумнѣйше вôдъ теперѣшного. И тую свѣдомôсть села, свѣдомôсть необходимости просвѣты треба повитати бôльше всего, якъ овочь духа нового часу, якъ запоруку лѣпшого, свѣтлѣйшого житя. Свѣтло потрѣбне нашому селу, але свѣтло правдиве, вôдкрыте, свобôдне, доступне для всѣхъ, для дѣтей нашого краю — те свѣтло зрозумѣле для народа, що приневоленый учити ся на чужôй, незрозумѣлôй мовѣ. И лише свѣтло образованя може вывести Росію зъ того страшного положеня, въ якôмъ вона теперь находить ся. Село зрозумѣло се вповнѣ, зрозумѣло, що й специяльно економічнй труды воно може рѣшити, коли умово дозрѣе до сего, коли свѣтло науки прояснить ему дорогу, по котрôй мае йти до лѣпшои будучины".

ИСТОРІЯ МАСЛА.

Початокъ масла е справдѣ незвѣстный, здаеть ся однакъ, що сягае найдавнѣйшихъ часôвъ. Въ Бібліи находимо першу згадку про масло, де Авраамъ гостить масломъ и молокомъ трохъ ангелôвъ, котрй йому звѣщають народжене сына. Вôдтакъ пророкъ Йсаія говорить про Давидового сына, що буде ѣсти масло и мѣдъ, а дальше говорить: такъ много буде вôнъ мати молочныхъ коровъ, що буде ѣсти масло. Зъ того всього можна вносити, що вже въ найдавнѣйшихъ часахъ знали Жиды въ Палестинѣ масло и сметану. Святй книжки Индôвъ, котрй зôстали написанй на 1500 лѣтъ передъ Христомъ, такожъ згадують про масло, котрого уживали до рôжныхъ релиґійныхъ церемоній. Зъ того можна вносити, що вже пранарôдъ Арійцѣ, вôдъ котрыхъ походять всѣ народы Европейскй, такожъ знали найважнѣйшй приправы зъ молока, отже и масло. Уживане масла при жертвахъ, здаеть ся не розповсюднило ся зô всходу на заходъ, бо старинній писателѣ Гомеръ, Еврипідъ, Теокритъ и много другихъ грецкихъ писателѣвъ, справдѣ дуже часто згадують про молоко и сыръ, але нѣколи не згадують про масло. Такъ само Арістотель въ своѣй исторіи, звѣрятъ згадуе про многй приправы зъ молока, але нѣ однымъ словомъ не згадуе про масло. Такожъ Римляне здаеть ся переняли масла вôдъ Ґерманъ. Плінііи говорить, що масло се найкрасша ѣда у варваръ, себто у Ґерманъ. Дивнымъ е се, що Римляне и Йспанцѣ такожъ въ пôзнѣйшихъ часахъ не уживали масла до поживы, лишь яко лѣкарство до раны. Уживане масла, яке оно було у Арійцѣвъ, таке саме було и у Ґерманъ и Славянъ и Кельтôвъ. Въ першихъ вѣкахъ христіяньской церкви, якъ каже Клементій зъ Александріи, уживано масла вмѣсто оливы въ лямпочкахъ на престолахъ. Звычай сей въ Абісиніи удержавъ ся еще на довгй часы. Въ роцѣ 1641 голяндскій ученый Мартинъ Шокюсъ написавъ книжку про масло. На початку сеи книжки згадавъ початокъ назвы, у котрыхъ народôвъ уживано масла и до чого. Вôнъ пише, що масло е поживна страва, е добрый лѣкъ на рану, добре нимъ чистити зубы. Въ роцѣ 1491 папа римскій Инокентій VIII выдавъ розпорядженe, що въ часѣ посту не вольно ѣсти масла лишь за позволенемъ духовнои власти. Духовнй властй позваляли ѣсти масло лишь тымъ людямъ, котрй причиняли ся до прикрашеня церковь и т. д. Въ сей способъ выбудовано передовсѣмъ у Франціи много церковь и вежь, котрй пôзнѣйше названо масляными вежами. Въ теперѣшнй часы найбôльше масла на цѣлый свѣтъ продукуе Данія.

ЛЮДСКА БОРОДА

мае свою историю и літературу. Теольоґи и фільозофы зневажали еѣ, историки писали про еѣ рôжнй перемѣны черезъ всѣ епохи, правники цѣнили еѣ дуже высоко, поеты еѣ оспѣвували въ пѣсняхъ, а поліція часто забороняла еѣ носити, або приказувала. Оденъ писатель зъ середныхъ вѣкôвъ пише: Позаякъ жѣнки суть зъ природы дуже нѣжнй, тому у нихъ не зарастае лице бородою и тому такожъ они не суть такй грубіяньскй якъ мущины.

Одна францускa легенда каже: Коли Господь Богъ сотворивъ Адама и Еву, Адамъ не мавъ бороды и тому зневажала його Ева. Тогдѣ Адамъ зачавъ молити ся до Господа Бога, щобы йому вôддавъ назадъ ребро и забравъ собѣ Еву, або щобы еѣ сотворивъ

другій рай. Тогдѣ Господь Богъ давъ Адамови якусь оливу, щобы собѣ натерь нею лице, а певно жѣнка буде його вже поважати. Адамъ послухавъ и сейчасъ выросли йому вуса и борода и вôдъ того часу Єва вже його поважала.

Знаемо зъ Библіи, яке значѣне мала борода въ старôмъ завѣтѣ. Дуже еѣ поважали также Арабы и взагалѣ всѣ народы Всходу. Арабы кажуть, що проклятый Богомъ буде той, що дасть обтяти собѣ бороду. А если якій бородатый чоловѣкъ поповнить якійсь злочинъ, тогдѣ они кажуть: Що за нечесть для такои гарнои бороды. Турки дуже стараннo плекають свои бороды, а коли умирають, беруть ихъ зъ собою до гробу. У Грековъ и Римлянъ борода була знакомъ мудрости, силы и поваги. У старинныхъ Русинôвъ за вымикане волося зъ бороды була далеко бôльша кара, чимъ за побите або покалѣчене чоловѣка. Такъ само за зневагу бороды карали и у другихъ народôвъ.

Въ церквѣ католицкôй вôдограла борода велику ролю. Папа Левъ III. бувъ першій, котрый казавъ ся обголити, а формальна заборона ношеня бороды наступила доперва въ 12-ôмъ столѣтю за папы Александра III. Се выкликало велику бурю, але пôдъ загрозою строгихъ каръ мусѣли всѣ голити ся. По монастирахъ тримано братчикôвъ-барберôвъ, а передъ и по голеню вôдмавляно молитву. Одному французскому епископови, котрый не хотѣвъ обголити ся, заборонивъ папа вступу до церкви.

Проти закидуваня ношеня бороды найсильнѣйше запротестували Германе. Борода у нихъ мала велике значѣне. Оденъ нѣмецкій рицарь, котрый мавъ гарну бороду, нѣколи не ѣздивъ лише все ходивъ и розпускавъ свою бороду на вѣтеръ, а народъ подивлявъ його задля бороды.

Также и при угодахъ рôжныхъ державъ, борода вôдгравала значну ролю. Князь Фридрихъ австрійскій пôславъ свою бороду угорскому королеви яко запоруку мира Балдвінъ зъ Фляндріи обѣцявъ жертвувати свою бороду, если въ часъ не заплатить певнои сумы грошей. Также за гарнй бороды та вуса платило. Донъ Жуанъ де Кастро, віцекороль Индій дôставъ вôдъ цѣсаря 200 тысячь лѣрôвъ за свои гарнй вуса. Не дивниця отже, що въ часы такого цѣненя бороды, кружили также бороды фальшивй. Барберы въ тй часы мали знаменитый заробокъ, они були повѣрниками многихъ панôвъ, ихъ держано на дворахъ.

Одинокй може Французы, що не любили носити бôрôдъ, але и у нихъ поволи приймавъ ся той звычай, а найкрасше розвинуло ся перукарство. Французы высше цѣнили вуса, чимъ бороду.

Въ 18. вѣцѣ значѣне бороды упало. Полководцѣ не носили бôрôдъ и вôйску заборонено, кромѣ гузарôвъ. Оденъ гузарскій регіментъ, зголивъ бороды та вуса и зъ того волося споряджено подушочку до колисанки для новонародженого сына князя Максиміліяна зъ Двохъ Мостôвъ.

Въ половинѣ 19. вѣку, хто показавъ ся въ Нѣмеччинѣ зъ неголеною бородою, той мôгъ набавити ся многихъ неприемностей зô стороны поліціи и народа. А поѣхати теперь еще въ глубину Росіи зъ обголеными вусами та бородою, то также можна нажити ся многихъ прикростей.

Въ Америцѣ голять вуса и бороду, а за примѣромъ Американцѣвъ йдуть другй народы а мѣжь ними и Русины. Але що примѣромъ вуса суть окрасою лиця мущины, то се потвердить кожда дѣвчина.